

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 11. De peccato simoniæ vniuerse,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

CAPVT XI.

De peccato simonia vniuerse.

SUMMARIUM

- 108 Tractatus de simonia.
 109 De nomine simonie.
 110 Definitio simonie, indicans tres condiciones ad eam requisitas: & que voluntas requiratur ad eandem.
 111 Que res spirituales aut spiritalibus annexa consentant materia simonie.
 112 Non est simonia, a res & scientias naturales docere pro pecunia.
 113 Solutio eorum que obici possunt in contrarium.
 114 Spirituale dicitur, tum per essentiam, tum per causam, tum per effectum.
 115 Annexum spiritali dicitur, tum antecedent, tum comitant, tum consequenter.
 116 Varietas eorum que spiritalibus annexa sunt.
 117 Regule aliquot notanda ad iudicandum quando committatur simonia.
 118 De adeptis in sustentationem per eum que spiritalia exercet.
 119 Quas operas suas locare possit exercens spiritalia.
 120 Documenta notanda ad iudicandum quare ratione committatur simonia.
 121 Duo requisiti ad v. nationem & exemptionem, qua committitur simonia.
 122 Non committitur simonia, dando pure spiritale pro pure spiritali.
 123 Aliquot modi quibus sine simonia dari potest temporale pro spiritali.
 124 Quatinus sine simonia detur temporale pro spiritali ad redimendam vexationem.
 125 Redemptio iuste vexationis, qua temporale datur pro spiritali, non est licita.
 126 Preuenire iniustam vexationem aperte futuram quando sit licitum.
 127 Non licet preuenire certo iustam; nec eam de qua constat, an iusta sit vel iniusta.
 128 Pretium in redemptionem vexationis accipiens, quando in eo committatur simonia.
 129 Redemptio vexationis, cum spiritale non habet annexum temporale, omnimodo, quomodo excusetur a labe simonie.
 130 Vexatus per se sibi, cum habet ius ad aliquid certum, potest vexationem sine simonia redimere.
 131 Secus si deo molestetur, quod habeat incertum.
 132 An necesse sit prius recurrere ad Superiorem, quam vii redemptionem vexationis.
 133 De redemptione vexationis, qua Ecclesia prescribit indigne, quid sit tenendum.
 134 De consuetudine accipiendi temporale pro spiritali.
 135 Ea non excusat pactum preterens exhibitionem spiritali.
 136 Excusare autem potest exhibitionem temporalem, post exhibitionem spiritali.
 137 Qualiter exactio temporalis pro spiritali comprobetur per consuetudinem.
 138 Committitur simonia dato spiritali in compensationem obsequij pecunie estimabilis.
 139 De ratione qua potest sine simonia, prelati obsequium exhiberi ad obtinendum ab ipsi. Ecclesiasticum beneficium.
 140 Quare ratione sit, aut non sit simonia dare beneficium, pro obsequio exhibito, aut exhibendo in Ecclesia utilitatem.
 141 Quando sit simonia vel non sit dare spiritali ob munus a lingua, precesse.
 142 Dare beneficium principaliter ob solas preces, aut fauorem humanum, quodnam peccatum sit, si non sit simonia.
 143 Non est simonia conferre alicui beneficium ratione consanguinitatis.
 144 Quale peccatum sit tali ratione conferre digno.
 145 Non est simonia ob meritum conferre beneficium, nisi collatio resoluitur in commodum temporale.
 146 Simoniacum est sponsione deponere spiritale contra temporale.

- 147 Simoniacum committitur in tuo dante pecuniam a tercia lege, vt sibi conse. at beneficium.
 148 Tria requisita ad transactionem; & quod hęc sit simoniaca quando per eam temporale pro spiritali remittitur aut retinetur.
 149 Quod non sit, quando spiritale pro spiritali remittitur aut retinetur.
 150 Nihil vnum sit mere spiritale, & alterum annexum spiritali; aut vtrum sit annexum spiritale an ecedenter, & alterum consequenter.
 151 Quando in transactione committatur simonia, per pecuniam compensando excessum, quo vnum ex eis super quibus transigitur, superat alterum.
 152 Dare aliquid alteri estimabile pecunia, ad ipsum inuitandum ad vsum spiritalem, non est simoniacum.
 153 Diuisio simonie in mentalem, commentionalem, & realem.
 154 Alia diuisio in prohibitam iure naturali, & prohibitam iure canonico.
 155 Tres modi quibus contingit simonia pure pestifera.
 156 Responsio ad fundamentum Durandi existimantis nullam dari simoniam positam.
 157 Notanda praxi de simonia confidentia.
 158 Talis datur, tum naturalis, seu iure naturali prohibita; tum pestifera, seu prohibita iure canonico.
 159 De Balla a Pio quinto aduersus talem litem edita.
 160 Dna relique diuisiones simonie.
 161 Simonia peccatum est de se mortale gravissimum.
 162 Rationem habeat tum auaritia, tum iniustitia, tum peccati contra charitatem.
 163 Itemque rationem sacrilegæ irreligiositatis.
 164 Quomodo repernet simonia iuri tum naturali, tum positum; tam diuino quam humano.
 165 Que ignorantia excuset a peccato simonia.
 166 Quomodo materia paruitas ab eodem excuset vel non excuset.
 167 De difficultate, An necessitas ab ea excuset: diuisa Deorum sententia.
 168 In extrema necessitate circa spiritalia vexatus iniuste, quando possit vexationem redimere dato aliquo temporali; & quando possit.
 169 Quomodo sine simonia urgente extrema aut graui necessitate, dari possit temporale ad consequendum spiritali.

De simonia agitur in iure Canonico causa prima fere totam; & in reliquis eiusdem iuris libris, titulo De simonia; & pariter à Canonistis. Itemque à Summulariis in verb. Simonia à Theologis præterea in 4. dist. 25 à D. Thoma & interpretibus ipsius 2. 2. qu. 100. à D. Anton. 2. parte tit. 1. cap. 4. & 5. ab Adriano in quodlibeto nono à Calet. in 2. tom. opus. tract. à Soto in libro 9. De iust. & iure quæst. 5. 6. 7. & 8. à Francisco à Victor. in relect. De simonia, ab Alphonso à Castro aduersus hæreses, verbo Simonia; Nauarr. in Enchir. cap. 23; à nu. 99. & pluribus aliis recentioribus inter quos nouissime illius explicationem fuisse persecutus est Franciscus Suarez, in opere de virtute religionis, tractatu tertio, libro quarto. Que autem vniuerse pertinent ad rationem iudicandi de illius malitia, complectemur aliquot questionum explicatione: quibus subiiciemus pertinentia, tum ad pœnas, quæ ob eam incuruntur: tum ad varias species seu modos.

QUESTIO I.

Quid sit simonia.

Quod atinet ad quid nominis: dicta est simonia à Simone mago, qui primus commisit hoc peccatum in noua lege (Act. 8. volendo non tantum emere, sed etiã postea vendere donum Dei, vt declaratur in cap. Saluatoris quæst. 3. Sæpe etiam in iure canonico, vt i. quæst. cap. 7. 4. 5. & 11. dicitur simoniaca hæresis, nõ quod simonia natura sua sit hæresis, aut semper cum hæresi coniuncta: sed quod in illo suo authore Simone Mago coniuncta fuerit cū heresi: quãdo quidem ipse existimauit (vt illi in cit. cap. 8. D. Petrus exprobat) donum Dei pecunia possideri. Quam hæresim D. Gregorius relatus in cap. Cum liqueat, i. quæst. ait ante omnes radice pestifera surrepisse. Accedit, quod vt habet in cit. quæst.

quæst. 100. art. 1. ad 1. D. Thomas, simoniacus factio heresi hoc nomine proficitur, quod agat perinde ac si existimaret se dominum esse doni spiritualis: ut pote illud vendens, alienansve à se. pro pecunia. Id enim hæreticum est. Quamquam tamen hæresis talis damnanda non est: nisi reuera intellectu credat rei spiritualis dominum pro pecunia acquiri, & in alium transferri posse ad instar rerum venialium: cum non nisi Spiritui sancto ipsa sit accepta ferenda. Videri potest Suarez in memorato lib. 4. sub initium.

Quod atinet ad quid rei: illud tam Theologi quam Canonistæ, cum D. Thom. in eod. art. 1. & cum glossa ad initium primæ causæ, explicant hac definitione, Symonia est studiosa voluntas emendi, vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum. Per quam definitionem indicantur tria necessaria ut simonia committatur. Primum est voluntas studiosa, ubi voluntatem accipere pro voluntatis actu, qui solus peccatum est. Et adverte cum nō modo cū actu externo coniunctum, sed etiam sine illo posse ad rationem simoniæ sufficere, ut communiter (contra glossam ad cap. Consulere, verbo Voluerunt: & ad cap. finale, verbo Affectu, De simonia) Theologi docent ex eo, quod alioqui ne ipse quidem Simon Magus fuisset simoniacus: quia illius voluntas emendi fuit sine actu externo, cum D. Petrus nihil ab ipso acceperit. Quamquam ex Nauar. in Enchir. cap. 23. n. 100. dici potest glossam citatam nihil significare aliud, quam quod sola delibata voluntas, vendendi aut emendi rem spiritalem, non sit simonia, quam puniat Ecclesia, quæ de externis tantum iudicat. Nam Canonistæ communiter de simonia tractant tantum in ordine ad forum externum, in quo non puniuntur internæ voluntates peccandi nisi ad actum opusve externum peruenerint.

Quod vero additur, *studiosus*, intellige non quod ad simoniam requiratur ut ex studio, id est, ex malitia, vel de industria, ac dedita opera, facta sit emptio, vel venditio rei spiritualis, sed quod facta sit ex deliberatione (sine qua peccati rationem non haberet) ita ut studiosa voluntas idcirco sit, ac actus voluntatis deliberatus. Colliges vero ex hac conditione nō committi simoniam, cum aliquid spirituale emitur, aut venditur ex ignorantia probabili, nec item quādo quis promittit se aliquid temporale daturum pro re spirituali (quod alioqui ad simoniam sufficit, ex cap. cum essent, De simonia) si non habeat voluntatem præstandi promissum. Nam, ut recte notat Caiet. in cit. tract. 9. quæst. 2. ubi deest emendi voluntas, ibi secundum veritatem emptio non est. Atque in eo casu, sicut deest voluntas præstandi, ita secundum veritatem deest voluntas emendi, tantumque adeest voluntas faciendi fraudem.

Secundum necessarium ut simonia committatur, est res spiritualis, vel annexa spirituali, quæ constituitur materia circa quam simonia ipsa committitur, in sequenti quæst. consideranda. Tertium est emptio, & venditio: quo nomine intelligitur omnis contractus non gratuitus, seu factus interueniente pretio aliquo, vel re pretio æstimabili: ita ut comprehendatur omnis transactio, permutatio, locatio, nominatio presentatio, electio, confirmatio, renunciatio, remissio, & missio in possessionem, itemque ommissio eius generis, cuius est illa, qua quis pretio recepto omittit aliquid ordinare vel absolueret, vel eligere, ut colligitur ex cap. Nemo, De simonia: & ibidem ad verbum Caiet. gloss. colligitur. Quoniam autem tertium istud, modum ac rationem continet, qua simonia committitur, ut plenius intelligatur, tractabitur tertia sequens quæstio.

QVÆSTIO. II.

Quenam sit materia simonia.

Materia simoniæ, seu id in quo simonia committitur, esse rem spirituales, aut spirituali annexam omnes admittere annotat Franciscus à Vict. in 1. parte relect. De simonia num. 3. Idque merito, ut ipse probat per illud Act. 8. Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri. Pro pleniore autem intelligentia, notandum est primo, nomen quidem Spiritus, quo dicitur spiritualis appellatio, late patere iuxta traditam eundem auctorem in seq. n. 4. & Nauar. in Enchir. cap. 23. n. 99. ac Suran lib. 9. De iust. & iure quæst. 5. art. 1. p. 2. sed rem spirituales hic specialiter sumi, ut à Spiritu sancto appellatio-

nem accipit, prout Caiet. us notat in verbo Simonia sub initium: ut idem sit, ac res quæ haberi non potest naturæ viribus, sed Spiritus sancti dono. De qua illud Math. 10. Gratis accipitis, gratis date, aptissime intelligitur: præsertim cum Act. 8. Simon Magus à quo simonia est nominata in eo peccauerit, quod voluerit emere donum Spiritus sancti. Et in veteri Testamento, ubi cumque reprehenditur emptio, & venditio, agatur de aliquo spirituali; ut Numer. 24. ver. 23. & 2. Petri 2. versu 16. quod Balaam pro spiritu prophetico accipere voluerit pretium à Balac rege Moabitarum: & 3. Reg. cap. 13. in fine, quod Ieroboam pro autoritate Sacerdotali, pretium acceperit, & 4. Regum cap. 5. Giezi munera acceperit pro gratia sanitatis. Quæ omnia sunt spiritualia, eo modo quo dicimus.

Atque hinc sequitur ad dubitationem, si ne simonia accipere pretium pro tradenda, aut docenda naturali arte vel scientia (de qua in vtramque partem auctores referunt à Vict. in seq. num. 5. & Sotus in citata pag. 2. quamque late tractat Suarez in memorato lib. 4. cap. 8.) acquiritur inquam, respondendum esse negative, ut iidem & Nauar. in Enchir. cap. 23. nu. 100. respondent: quia scientiæ, & artes naturales quamuis gignantur in nobis dono Dei, tamen vsu & exercitio nostro acquiruntur interueniente generali Dei concursu. Immo quantumuis speciali Dei miraculo eas quis obtinuerit, non committeret simoniam, quia per accidens est, quod illæ taliter acquirantur; nec id impedit quin eiusdem speciei sint cum aliis scientiis & artibus, quæ nostro labore acquiruntur: sicut quod Adam fuerit creatus à Deo, non impediuit quin fuerit eiusdem speciei cum Abel, qui genitus est ab ipso. Et certe si quis per miraculum à Deo accepisset vires corporis ad portandum vel aliud faciendum: si hinc simonia liciteque posset accipere pretium pro portando, vel faciendo illud aliud. A pari ergo poterit quis pro docenda naturali scientia, etiam per miraculum acquisita, pretium accipere, quantumuis sit Theologia; cum & ipsa numeretur inter naturales scientias, quæ labore & doctrina comparantur.

Quod autem in contrarium afferri potest ex cap. 1. & 2. de magistris: illicitum esse pro docendo, aut pro licentia docendi alicui data, pretium exigere, referendum est ad eos qui tenentur gratis docere, quia illis ea de causa attributum est Ecclesiasticum beneficium, aut aliud salarium sufficiens; atque ad eos, qui pro danda licentia docendi; prætextu sui officij aliquod pretium non debent extorquent ab inuito: quod peccatum est non simoniæ, sed concussionis, quemadmodum notant in verbo Magister, Angelus, num. 15. & Tabiena num. 11. ac Sylu. in verbo Doctor quæst. 11. Illud præterea Prouerb. 23. Veritatem eme, & noli vendere sapientiam, & doctrinam: non indicat simoniam, aut aliud peccatum esse, docere pretio, cum suadeat veritatem emere, sed sapientiam & doctrinam pluris esse faciendam quamuis pecunia.

Notandum secundo, spiritale dici tripliciter: primo per essentiam; prout dicuntur: tum gratia qua Deo grati sumus: tum virtutes supernaturales, ut fides, spes, charitas, & alia diuinitus infuse: tum Spiritus sancti dona; ut prophetia, gratia sanctorum, & cætera quæ Apost. commemorat in priori ad Corinth. cap. 12. & quæ dici solent gratiæ gratis datæ: tum demum characteres, qui in annua quorundam Sacramentorum susceptione imprimuntur. Secundo, dici spiritale per causam: nempe quia est causa gratiæ & virtutum supernaturalium, sicut sunt omnia Sacramenta instituta à Christo in noua lege. Tertio, dici spiritale per effectum: ut dicantur omnes actus & officia quæ exerceantur potestate supernaturali: ut prophetare, facere miracula, excommunicare, suspendere, absolueret à censuris, aut à peccatis, & quemcumque actum Sacramenti à Christo instituti exercere, ac etiam dispensare in votis.

Notandum est tertio, annexum spirituali (quo nomine significatur res natura sua temporalis, sed coniuncta cum ea re spirituali de qua nobis sermonem hic esse præmonuimus) dici quoque tripliciter: nempe antecedenter, concomitantem, & consequenter. Dicitur autem antecedenter spirituali annexum, quod ad spirituale requiritur, tanquam præuium & dispositio: ut ius nominandi & presentandi Clericum promouendum ad beneficium, & dignitatem Ecclesiasticam:

GINAL
RAXIS
RIP
V

112.

113.

114.

115.

item Calices consecrati, altaria, templa, vestes benedictæ, quæ ut dispositiones quædam requiruntur ad actus sacramentales; item ius quod Christianus habet ut spectetur in Ecclesia; & ut particeps sit precum Ecclesiæ, quæ sunt pro mortuis. Dicitur vero comitanter annexum spirituale, quod comitatur ipsum spirituale; ut labor corporis, quem Ecclesiasticus suscipit in exercendo aliquo actu sacramentali; talis enim comitatur sacramentum, cum huius administratio illum omnino exigat. Dicitur demum consequenter annexum spirituale, quod requiritur ut in recipiente præcedat aliquid spirituale: sicut ius habendi beneficium, vel exigendi decimas, oblationes, & similia: ius concionandi, requirit Ordinem in eo qui id ipsum ius habet.

116.

Notandum est quarto, inter ea quæ annexa sunt spiritualibus, nonnulla esse iura quædam, in personis residetia: ut potestates quas aliqui habent nominandi, præsentandi, aut confirmandi Clericos promovendos ad beneficia Ecclesiastica. Alia vero esse actus & officia, quæ ex prædictis iuribus oriuntur: puta nominare, præsentare, &c. Alia demum esse res quædam: sicut sunt aqua vel candelæ benedictæ, reliquiæ Sanctorum, calices, altaria, & alia id genus res: quarum nonnullæ dicuntur benedictæ quæ verbis tantum, *cetera quædam eorum formula præscripta ab Ecclesia*, benedicuntur: ut aqua, fructus cereæ, vestes, candelæ. Nonnullæ autem dicuntur consecratæ: quæ præter benedictionem quæ fit verbis, habent etiam aliquam vñtionem ex oleo benedicto, seu chrismate factam: ut calices, altaria, & similia. Quam benedictionis aut consecrationis formam ipsæ amittunt, cum ita dissoluntur ac vastantur, ut amplius servare nequeant ad illos usus sacros ad quos sunt benedictæ vel consecratæ. Alia autem res Ecclesiasticæ, quæ nullam habent benedictionem, vel consecrationem, ex Nauar. in Enchir. cap. 23. num. 99. versu Ex quo, non censentur annexa spiritualibus sufficienter ad committendam in eis simoniam: quamvis dicantur sacra hoc sensu; quod vel serviant ad sustentationem aut aliam necessitatem sacrorum ministrorum, vel ad ornatum Ecclesiæ, ut fructus beneficiorum iam collecti, ac panis, vinum, & animalia, aliaque huiusmodi quæ solent Ecclesiasticis officii à fidelibus, pietatis studio. Item libri, vireoli, aula, candelabra, & huiusmodi alia, quæ destinata sunt usibus Ecclesiæ, & ideo sacra dicuntur; illaque furando sacrilegium quidem committitur, non tamen simonia.

Præter hæc autem ad iudicandum qua in re committatur simonia, observandæ sunt aliquot regulæ, quæ in verbo Simonia à Caiet. & ab Armilla traduntur: in quibus præsupponendum est simoniam comitti, id vendendo & emendo, quod nec vendi, nec emi de se potest: sed ut gratis à Deo acceptum, gratis dari debet, iuxta illud Matth. 10. Gratis accepistis, gratis date: quo simonia ipsa à Christo prohibetur.

Regule iudicandi quæ in re simonia committitur.

117.

Prima igitur est: Res pure spiritualis nullo modo emi vel vendi potest. Hæc patet ex memorata Christi prohibitione.

Secunda est: Nulla res ex spirituali & corporali mixta emi vel vendi potest ex parte illa, quæ spiritualis est, quantumcumque que spiritualitas sit modica. Ex ea parte vero qua corporalis est, vendi quidem, & emi aliquando potest (prout sequens regula declarabit) non tamen maiori pretio, ratione spiritualitatis annexæ: ut calix consecratus vendi quidem potest, non tamen plus quam si non esset consecratus. Hæc (quam expresserunt tum Nauar. in Enchir. cap. 23. num. 99. in fine, tum Sotus l. b. 9. De iust. & iure in fine quæst. quinta) priori ex parte ex eadem Christi prohibitione: ex posteriori parte vero, satis patere potest ex duabus sequentibus regulis.

Tertia est: Nulla res ex spirituali & corporali mixta vendi, vel emi potest absolute, si spirituale in ea sit principale, & corporale sit accessorium: prout labor corporalis accessorius est celebrationi Missæ, prædicationi Evangelij, & collationi Ordinum.

Quarta est: Si in re mixta dicto modo, corporale contra, sit principale, & spirituale sit accessorium (ut contingit in vasis sacris) ea vendi ac emi absolute potest: nisi id iure po-

sitio prohibeatur. Cuius utriusque regulæ idem est fundamentum: nempe quod congruat, accessorium sequi naturam principalis; ex regula 42. iuris, in 6. Quo fit, ut quando principale vendi & emi non potest, nec etiam mixtum possit absolute: & contra quando principale vendi emique potest, possit etiam absolute & mixtum: si quidem vnum quodque cum absolute tractatur, debet secundum suum principale iudicari: ut inductione confirmat Caiet. in verbo Simonia, regula 2. Cum enim tractatur de homine, tractatur prout est rationalis: & cum de nave, prout est artificialis: & de Episcopo, prout est pastor ovium. Sic ergo quia pure spirituale vendi non potest, ita nec ex eo principaliter compositum, potest absolute; prout habet tertia regula: Item sicut corporale vendi potest, ita & absolute potest principaliter ex eo compositum, quemadmodum 4. regula præscribit.

Quinta regula est: Stipendium sustentationis exercentium spiritualia, licitum est & velle & accipere: Hæc est D. Thom. 2. 2. quæst. 100. art. 2. & 3. aperteque probatur per illud Domini Matth. 10. Dignus est operarius cibo suo: & per illud prioris ad Corinth. 9. Quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducat; & illud prioris ad Timoth. 5. Qui bene præsentant presbyteri, duplici honore digni habeantur: ubi glossa ex D. August. habet, Accipiant sustentationem necessitatis à populo, & mercedem dispensationis à Domino. Et certe ea in re non committi simoniam ratio conuincit: quia id non est spiritualia vendere, seu pro eis pretium ac mercedem accipere; sed est velle habere necessaria ad vitam corporalem, sine qua non potest quis spiritualia exercere; adeo ut exercenti ea, iure naturæ debeantur necessaria ad vitæ sustentationem.

Sustentationis autem nomine hic intellige non tantum cibum & potum: sed etiam quodcumque necessarium ad vitam, siue suam siue suorum, id est, eorum quorum cura illi incumbit: quia non tenetur mendicare pro ipsorum sustentatione.

Locum habet vero proposita regula, quantumcumque exercens spiritualia, diues sit: habeatque aliunde sufficienter, unde sustentetur; ut contra Caiet. docent Nauar. in Enchir. cap. 23. numero 101. & Sotus l. b. 9. De iust. & iure quæst. 6. artic. 1. quia licet in ea res, species aliqua auaritiæ notari possit, non tamen simonia: cum ex rei natura, si non merces, ac certe sustentatio debeatur ministro spiritualia exercenti: per accidens que est quod is sit diues. Quamvis autem hæc ita sint, tamen ad vitandam omnem mali speciem, prius debent spiritualia gratis exerceri, quam stipendium sustentationis exigi. Quod si postea laici recusent, possunt auctoritate Superiorum cogi dare elemosinas, quæ ex consuetudine laudabili solent dari in sustentationem ministrorum: etiam si hi aliunde habeant unde viuant, ex cap. Ad Apostolicam, De simonia.

Sexta est. Quamvis locare operas suas in exercitationibus quæ principaliter sunt spirituales (ut d. cere Missam, audire confessiones, concionari verbis Dei, & alia huiusmodi,) per se non liceat licere tamé potest per accidens propter aliquod adiunctum. Huius regulæ prior pars nititur eodem fundamento quo præcedens tertia & 4. hoc est, quod cum accessorium sequatur naturam principale, sicut pure spirituale locari non potest sine simonia (quando quidem locatio, est appetitio, & venditio quædam) ita nec mixtum ex eo principaliter, potest absolute locari. Quæ ratio est Caiet. tum in verbo Simonia, regula quinta: tum etiam 2. 2. quæst. 100. art. 2. ad 2. dubium: cui consentit Sotus loco citato. Posteriori partem vero iidem Authores & à Victoria in relect. De simonia sub finem, probant ex consuetudine Ecclesiæ, qua vinculum & obligatio seruitutis spiritualia, exercendis, aliaque grauamina ad quæ minister non tenetur, pretio compensantur sine simonia: sicut compensari potest obligatio dandi mutuo, etiam si ex mutuo lucrum accipi non possit sine vfura labe.

Atque ex his intelligitur, quod etsi pro labore per se comitante actu qui est principaliter spiritualis, nequeat sumi pretium absque simonia: (cum sic sumere, perinde sit ac scire pro spirituali, cum quo idem labor est re ipsa vnum idemque) tamen pro labore accidentario, licite accipi potest stipendium: ut pro obligatione celebrandi, certa die, aut hebdomada 10.

ra, ex Caiet. & Soto locis cit. & patet ex cap. Significatiu De præbendis. Itemq; pro labore excubias agendi in domo defuncti recitatio Plalterium, ex Nauarr. in Enchir. cap. 23. num. 104. vers. 9. Item etiam pro labore itineris, cum quis ex longinquo accersitur ad celebrandam Missam: quia tales labores extranei sunt rei spirituali, & laborij quem eaper se requirit (nec enim actus celebrandi Missam caret omni labore) suntque de se pecunia æstimabiles.

Septima regula est: In iis quæ sunt principia iter corporalia (vt officium Vicarij, Sacristæ, Iudicis Ecclesiastici, Doctoris, etiam in Theologia, & alia eiusmodi quibus debentur certa stipendia) sine scrupulo locatio operarum habet locum. Hæc habetur ex Nauarro in Enchir. cap. 23. num. 101. vers. 10. in fine, & ex Caiet. in memorato dub. 2. Nititur autem eodem fundamento quo præcedentes: nempe quod iustitiam debeat iudicari secundum suum principale. Caterum præ hæc regulas multa pro praxi quotidiana definiiri possunt, quæ Deo iuuante sigillatim persequemur in sequentibus, agendo in particulari de variis simoniæ speciebus seu modis.

QVÆSTIO III.

Quaratione simoniæ committatur.

AD huius plenam explicationem trademus primo nonnulla generalia documenta: deinde respondebimus ad aliquot specialia dubia, quæ in ea inuoluuntur.

Primum documentum est: Simoniam semper committi venditione, & emptione rei spiritualis, pro commodo temporali; seu, quod idem est, dari pretio pro re spirituali. Hoc patet ex definitione simoniæ tradita in quæst. 1. Ex eoque sequitur; quod cum emptio & venditio non sint sine acquisitione vnius rei pro alia; simoniam non committi nisi detur spirituale pro temporali commodo, quod nondum habetur, sed tantum expectatur futurum. Vnde intelligere licet. posse cum Angelo in verbo Simoniam. § 38. (quidquid contradicat Syluester in eo. verbo quæst. 17.) non committi simoniam ab Episcopo, qui dat alicui beneficium Ecclesiasticum, vt inducat ipsum ad soluendas pecunias quas ei iuste debet. Nam talis solutio non habet rationem pretij; cum pretium omne debeat esse indebitum; nec quisquam censetur emere id quod sibi ex iustitia deberi certum est.

Secundum est. Non committi Simoniam, nisi spirituale pro habendo temporali, aut temporale, pro habendo spirituali, seu in commutationem, principaliter detur; ita vt vnum alterius habendi sit principalis, executiua, ac immediata causa: si enim minus principalis & impulsiva ac remota tantum causa esset, non committeretur simonia, quantumcumq; esset causa sine qua non fieret actus; iuxta sententiam communem teste Couar. in lib. 1. var. resolut. cap. 20. num. 4. propterea quod tantum esset causa motiua non item finalis: sicut pretij causa finalis est res que emitur. Hincque est, quod à simonia excusatur Sacerdos qui propter Deum quidem principaliter Missam celebrat, sed ad celebrandum excitatus est expectatione elemosynæ: quam nisi expectasset, non celebrasset. Vide tradita à Nauarr. in Enchir. cap. 23. num. 100. vers. 4. & 5.

Tertium documentum est Emptionem & venditionem, qua committitur simonia, duo requirere: prius est, vt pro spirituali detur aliquid temporale, quod sit æstimabile pecunia; atque tale quod obiectum auaritiæ possit esse. Namque simonia includit auaritiæ seu appetitum immoderatum lucri. Eiusmodi temporale autem, est bonum vile, iuxta cap. Saluator. i. quæst. tertia: ex quo D. Thomas in cit. qu. 100. art. 5. & alij communiter referunt distinctionem eiusdem boni in munus à manu, quod est pecunia, vel aliud quod manu datur; & in munus ab obsequio, quod est seruitium: & demum in munus à lingua: cuiusmodi sunt fauor, preces, laudes, doctrina; quorum nullum efficit simoniam nisi in quantum resolutur in temporale commodum, lucrum ve quod sit auaritiæ obiectum. De illis pluribus quidem Suarez in memorato libro 4. cap. 37. 38. 39. & 40. quæ apud ipsum sciendi cupidus videre poterit. Sufficientia ad praxim trademus in sequentibus.

Posterior quod requiritur est, vt temporale prædictum, detur tanquam pretium: non autem alio modo; qui potest

multiplex esse licitus, vt inferius de trademus. Datur vero aliquid tanquam pretium, quando quis principaliter & immediate intendit pro re temporali. siue in commutationem illius, rem spiritalem obtinere. Quam intentionem aduerte non excusari à malitia simoniæ, ex eo quod quis se ab hac alienum sentiat. Nam hoc ipso, quod vult opus cuius executione committitur simonia, censetur, si non formaliter, saltem virtualiter consentire in ralem malitiã. Non generale principium est; quod ad peccatum sufficiat voluntas operis habentis adiunctam malitiam, etiam si hæc minime intendatur. Sic ergo à simonia nõ excusatur is, qui et si spiritale emere non intendit formaliter: dat tamen temporale, principali intentione illud obtinendi. Ad quod confirmandum induci potest cap. Tuos De simonia: sicut inducit Suarez in eod. lib. 4. cap. 36. num. 7.

Quartum documentum sumi potest ex similitudine simoniæ cum vsura; quam similitudinem indicant præcepta similia quibus prohibentur. Gratis accepistis, gratis date: quo Matth. 10. censetur prohibita simonia. Et mutuum dare nihil inde sperantes: quo Luc. 6. prohibetur vsura. Itaque habere possumus pro documento, simoniam committit dando, vel accipiendo pro spirituali illud, quod si daretur, vel acciperetur pro mutua pecunia, committeretur vsura. Ad quod diiudicandum, faciunt tradita in præcedentibus capitibus.

Dubia proposita quæstioni annexa.

PRIMUM AVTEM DVBIUM EST, An sit simonia, largiri spiritale pro spirituali. Hoc latius tractat etiam in præcedenti cap. trigesimo Suarez. Contenti autem erimus breuiter respondere: largitionem rei pure spiritualis, cui nihil temporale annexum est, pro re itidem pure spirituali, vt orationem v. g. pro administratione Sacramenti, non esse simoniam. Probatur: quia Simon magus eatenus commisit simoniam, quatenus voluit Dei domum pecunia possidere: & Dominus noster Matth. 10. post damnatam simoniam illis verbis, Gratis accepistis, gratis date.] protinus subiunxit. Nolite possidere aurum neq; argentum &c.] quod vtrumq; satis indicat pecuniam; & quidquid est ex pecunia æstimabile, esse id quo dato pro re spirituali, simonia committitur. Accedit ratio: quia in permutatione rei spiritualis cum spirituali nulla fit rebus spiritualibus iniuria. An vero idem sit dicendum de largitione rei spiritualis habentis temporale annexum, intelligetur per tradenda in sequentibus.

SECUNDUM DVBIUM EST, An aliquis modus sit, quo licite, & absque simonia accipi, vel dari possit temporale pro spirituali.

Ad istud respondetur, non vnum tantum sed plures esse tales modos: quibus tamen temporale ipsum accipitur non quidem in pretium spiritualis, sed alia de causa honesta, nec repugnante legibus. Primus est, quando accipitur, vel datur in elemosynam, & sustentationem debitam, sic datus pauperibus vt pro nobis orent: & datur aliquid Concionatori, quo se sustentet, neque in eo proprie datur temporale pro spirituali. Nam elemosyna (quia est impetratio remissionis peccatorum Daniel. cap. 4. vers. 24. immo & regni cælorum iuxta illud quod de emptione margaritæ preciosæ dicitur Matth. 13. vers. 46.) res est spirituali annexa consequente: sicut & omne aliud opus meritorium, tanquam procedens ex supernaturali Dei gratia. Secundus modus est, quado datur vel accipitur aliquid in pœnam peccati: vt cum quis ita absoluitur ab aliqua censura, vt simul ei imponatur multa pecuniaria. Tertius est, quando datur vel accipitur, prout spirituali annexum; siue antecedenter, vt cum alicui Ecclesiæ legatur certa pecunia cum onere celebrandi aliquot Missas (de quo Sylu. in ve. bo Simoniam quæst. 17.) vel consequenter; vt cum datur aliquid beneficium habens certa onera annexa. Quartus est, quando datur, vel accipitur ad redimendam vexationem ipsius: ad cuius plenior in declarationem proponetur sequens tertium dubium. Quintus est quando datur vel accipitur ob consuetudinem receptam & approbatam. Pro cuius etiam intelligentia proponetur quartum sequens dubium. Sextus est quando aliquid datur vel accipitur ob gratitudinẽ exhibendam benefactoribus, seu ob remunerationem: & vt vocat, ad modum: quia remuneratio

GINAL
RAXIS
R3 P
V

debitum est tantum morale, non autem legale, nisi pactum interueniat, ex quo nascatur obligatio ciuili, quæ onus est æstimabile pecunia. Quia igitur remuneratio de serationem habet donationis liberalis, non autem solutionis pretij; ea simpliciter facta, non constituit simoniam. De qua re Nauarr. in Enchirid. cap. 23. num. 106. ad 4. & Couar. in lib. i. variarum resolut. cap. 20. num. 4. atque Suarez late in eodem lib. 4. cap. 45.

124.

TERTIUM DVBIUM EST, quatenus licitum, nec simoniacum sit dare temporale pro spirituali, ad redimendam iniustam vexationem. Ad hoc respondetur; dupliciter posse contingere, vt aliquis iniuste vexetur; vno modo dum impeditur à consecratione eius quod ei aliqua ratione debetur, vt à consecratione beneficii cuius est dignus, aut ad quod iam habet ius quæsitum, non tamen plenum; altero modo, cum spoliatur re iam habita iamque possessa; vt beneficio quod iure habet ac possidet. Prioreque modo simoniam esse, dare rem temporalem pro spirituali ad redimendam vexationem, ex cap. Mattheus & cap. Sicut tuis De simonia. Ratioque est: quia per talem redemptionem, mediante pecunia acquiritur res spiritualis, quæ antea non habebatur; quod est illam emi, atque adeo simoniam committi. Accedit quod tale quid non sit proprie redimere vexationem, sed per pecuniam facere sibi viam ad spiritale acquirendum. Et ita cum duo litigant, aut sunt duo electi, vnus non potest emere ius alterius.

Posteriore vero modo, non esse simoniam, ex cõmuni sententia teste Nauarr. in Enchirid. cap. 23. nu. 101. vers. 8. per cap. Dilectus 1. De simonia. Ratioque est: quia per talem redemptionem non datur pecunia pro aliqua re spirituali acquirenda, quæ supponitur iam haberi: sed pro iniuria vitanda. Et ita si Episcopus decreuisset spolare Clericum beneficio quod habet bono iure, nisi pecuniam aliquam ei det, licite ac sine labe simonia dare posset: quia non emeret rem spiritalem, sed solum redimeret vexationem. Quod autem potest obici ex supra memorato c. Matheus, damnari eum qui electus à maiori parte electorum, pecuniam dedit reliquis, ne vexarent ipsum in ea electione. Solutur dicendo, vexationem eam non potuisse esse in illo iure, quod electus à maiori parte, acquisiuit plenum: sed tantum in cõfirmatione eiusdem iuris, quæ ad electionem accedere debuit. Quæ de re plenus Suarez in citato lib. 4. cap. 50. nu. 3. & aliquot sequentibus. Nonnulla autem hic occurrunt obseruanda pro praxi.

125.

Primum est, in quo omnes consentire ibid. num. 10. idem author habet, Si proposita vexatio iusta sit, non licere eam redimere. Ratio est: quia cum quis iuste vexatur circa quoddamque ius spiritale iam habitum, eo ipso idem ius non est omnino firmum. Quo fit vt redimens talem vexationem, emat aliquid spiritale: vt pote qui per pecuniam comparat sibi firmitatem spiritualis iuris infirmi: quod est saltem ex parte emere spiritale.

126.

Secundum est, Aliquando licitum, aliquando vero illicitum vexatione præuenire, remouendo eam pecuniam. Licitum est enim, si aperte futura sit iniusta: quia talem redimere non est emere spiritale, sed iniuriam inferendam vitare: parumque refert, vt in eodem cap. 50. num. 11. Suarez habet, quod vexatio fiat per vim priuatam, vel per Iudicis auctoritatem: immo & ab ipso Iudice vel à Prælato. Quod intellige ea quæ ibidem disputat ibid. num. 23. & aliquot sequentibus: dummodo redemptio sistat in cessatione à praua vexandi voluntate. Nam si ordinetur alterius ad spiritale habendum: scilicet per eam inclinata ad conferendum voluntate collatoris (siue is sit vexator, siue alius qui apud ipsum valet gratia) committetur simonia: quandoquidem redemptio tunc non esset tantum remotio impedimenti: sed etiam exhibitio pretij pro obtinendo spirituali. Et ita ex cap. Sicut tuis De simonia: dedisse pecuniam Episcopo, qui vt illam extorqueret, rite electum nolebat confirmare & instituire; simoniacum censetur esse.

127.

Illicitum est vero, eadem vexationem præuenire, quædo ea futura est aperte iusta: vt quando cū minus docto doctor concurrens est ad oppositionem, per quam obtinendum est beneficium Ecclesiasticum: aut cum quis impedimentum habet, vel delictum commisit, per quod est ipso iure in-

capax rei de qua agitur, sicut spurius vel homici da est beneficij Ecclesiastici. Ratio autem est, quod eiusmodi vexationem redimere (cum non sit iniuria: emouere que nulla sit) sit viam sibi per pecuniam parare ad obtinendum spiritale. Idem etiam dicendum est si dubitetur iuste, an iniusta futura sit vexatio: quia ratio dubitandi erit infirmitas iuris prætensi: ad quæ firmandum pecuniam dare, simoniacum est: cum id sit emere illud, saltem ex parte. Aduerte tamen eum qui vexatur in iure suo infirmo: non quidem ea ex parte qua infirmum est, & iuste impugnari potest: sed ex alia qua cõsetur firmum, posse talem vexationem tanquam iniustam redimere: prout in eod. cap. num. 12. notat Suarez. Porro de alicuius iure, firmumne sit an infirmum ratio iudicandi est: vt videatur, cum periti in hac scientia, cõmuni cõsensu potiores tali deferant in tali iure: tunc enim cõsensu poterit ius firmum, alias vero infirmum esse, dubium.

Tertium est, Eum qui aliquid accipit vt cesset à vexatione: peccare quidem contra iustitiam, & teneri ad restitutionem accepti, tanquam eum qui illud per iniuriam extorsit, & cui non sit voluntarie datum: non committere tamen simoniam, nisi tali cessationi adiuncta sit cessio alicuius spiritualis iuris: pro quo pecunia censetur, & deoque simonia committi. Itemque nisi pro eadem cessatione daretur aliquid spiritale, vt fit quando ille qui vexatur in pingui beneficio quod possidet, offert vexanti aliud tenue quod habet ultra illud: vel eum constituit vicarium suum vt desistat vexare: dat enim spiritale pro temporali commodo, quale censetur liberatio à vexatione. Ad hoc facit quod in cap. Euthemium & Thomam 2. quæst. 3. illi duo tanquam simoniaci puniuntur, eo quod pro deferenda accusatione sui Episcopi, sacros ordines acceperint.

Quartum est, quod Suarez attigit in fine citati capitis 50. Ex communi quidem Ecclesiæ vsu & sensu: censeri illicitam redemptionem vexationis, quam in adeptione rei spiritualis exhibet is, cuius est illam cõferre, si eadem res coniuictum habeat temporale emolumentum, prout habent beneficia Ecclesiastica: non tamen si sit mere spiritualis; vt est administratio sacramentorum, & absolutio à censuris. Dum enim per iniuriam negatur aut per vim impeditur, nec sine magno dispendio remedium per Superiorem speratur; ille qui in ea iniuste vexatur potest talem vexationem redimere pecunia, cum id nõ sit hanc dare in pretium rei spiritualis: sed virgente necessitate per eam remouere impedimentum obuendi animæ subsidium, quod sibi iure debetur. Id quod perinde est de se licitum, ac soluere viuras cum necessitas premit nec aliter haberi potest mutuum debitum ex charitate. Cipienti plenior, notitiam spectantiqum ad eiusmodi redemptionem suppediabit idem Suarez in præced. cap. 12.

Quintum est: difficultatem esse inter Doctores, quos in vtramque partem Suarez commemorat in primò citato cap. 50. nu. 30. & 31. an si post sufficientem titulum per collationem & confirmationem adeptum, iniuste impediatur possessio rei spiritualis, possit quis siue simonia talem vexatione redimere. Partem autem affirmantem idem Author merito amplectitur: quam præter cõmemoratos ab ipso, adhuc tenent Rosella Simonia 1. §. 13. & Angelus Simonia 2. §. 11. Innocentio, & Panormit. citatis. Ratio qua nititur, est: quod possessio secundum se spectata, non sit ius aliquod spirituale, sed solum quoddam factum corporale, quod censetur annexum spirituali quatenus pendet ab aliquo spirituali titulo. Vnde postquam idem titulus iam plene acquisitus est, sine ipsa rei possessione; hæc non prætenditur consequenda vt quid annexum spirituali, sed per se, & vt quid corporale immediate debitum. Ideoque simonia non est redimere vexationem, in ea taliter spectata factam: quia non est dare pecuniam pro spirituali iure, sed pro corporali facto, secundum se sumpto.

Secus esset vero si eo quod ius ipsum vocaretur id dubitatum, possessio negaretur: quia tunc possessio non iam per se sola redimeretur; sed vt annexa est iuri spirituali. Adit Suarez ex Turrecremata; pari ratione non esse simoniam redimere vexationem quæ sit possidenti beneficium iusto titulo; negando ci fructus illius, via tantum facti. Secus est etiam, si via iuris: seu quia vexator reuocat in dubium, an iustus sit titulus quo ij percipiuntur. Tunc enim redimere,

esse

esse pecuniam dare pro re vt est annexa spiritali. Addit etiam (aliis pro se citatis) maiori ratione eum, qui per vim aut fraudem p̄idatur possessione beneficii, cuius verum certumque ius habet, posse sine simonia redimere vexationem suam: quia per eam iniustam deturbationem, in nullo diminuitur, sed integrum ei manet spirituale ius ipsius: in nudaque possessione grauat, quam, iuxta antedicta, redimere simoniacum non est.

Si queras, an licita sit etiam proposita redemptio cum vexationi potest per Superiorem adhiberi remedium. Idem Suarez num. 32 in fine respondet affirmatiue quoad forum conscientiae: quia iure canonico is recursus nusquam praescribitur, nec iure naturali ne cessarius est: cum talis redemptio non sit de se simoniaca, quia licet res circa quam versatur, sit annexa titulo spiritali: non redimitur tamen ea ratione qua sic annexa est, sed tantum secundum se, sumtaque solum ab eadem titulo. Quanquam ad scandalum vitandum, recursus ille suadendus est.

Postremum est, quod Na. arr. in Enchir. cap. 23. nu. 101. versu 8. commendat traditum à Sorio in lib. 9. De iust. & iure quest. 6. artic. 1. ad 5. argumen. & plenius tractat Suarez in eod. cap. 50. an. num. 38. non esse simoniam principali intentione dare pecuniam ad redimendam vexationem Ecclesiae iniustam: per quam ei praeficiendus est indignus: etiamsi dans desideret se promoueri: prout contingere potest, si quis pecuniam, ne ad beneficium indignus eligatur aut nominetur, ipseque solus sit dignus. Ratio est, quod in eo non ematur spirituale, sed procuratur cessatio ab iniquitate, & remotio imminētis damni Ecclesiae. Adde nec ex secundaria intentione iudicari de simonia, vt in praecedentibus docuimus.

Quia tamen doctrina haec in se periculum habet scandalum, & mali faciem: non est ea vendendum, cum ad Superiorem pro remedio recurri potest: nec vnquam committendum, vt redimendo talem vexationem, elector seu collator per pecuniam inducatur ad eligendam determinate hanc personam, eo colore, quod sola sit digna, aut ceteris dignior. Rationem reddit Suarez num. 41. quod id non sit, intentione sistere in qualitate personae eligendae (quod solum necessarium est ex rei natura, ad cauendam iniquitatem aduersus Ecclesiam) sed vterius progredi ad eiusdem qualitatis applicationem ad talem personam: atque adeo procurare per pecuniam, vt eadem persona eligatur, siue vt digna siue vt alius dignior: quod perinde simoniacum est ac cum plures sunt aequae digni, pro vno eligendo pecuniam dare: quandoquidem illud non est simpliciter redimere vexationem, sed etiam collatorem rei spiritalis, per pecuniam inducere vt illam tali personae conferat: quod est spirituale huic procurare pro pecunia, adeoque emere. Ceterum etiamsi peccatis qui iniuste vexationis redemptionem recipit: non peccat tamen qui eam dat, offertque: inuitus: vt nec is qui latroni offert crumenam, ne ab eo percipiatur. Vide dicta in praeced. cap. 10. De petentibus mutuum sub vsuris.

QUARTVM DVBIVM EST. An absque simonia possit ob consuetudinem accipi temporale pro spiritali. Pro huius parte negatiua facit, quod in cap. Non satis, De simonia, praescribitur, ne aliquid exigatur, praetextu etiam consuetudinis, pro sepulturis, nec pro benedictione chrismatis vel olei: & in cap. Cum in Ecclesia corpore, eod. tit. aboletur consuetudo, qua pro Episcopis, Abbatibus, vel quibuscumque personis Ecclesiasticis ponendis, seu introducendis in sedem, aut beneficium, vel pro sepulturis aut ex quibus defunctorum, vel pro benedictionibus nuptiarum, aliquod temporale accipitur. Item in cap. Iacobus, eod. tit. reprobat consuetudo, qua quis vt recipiatur de nouo in canonicum, compellitur dare aliis prandium. Et demum in cap. Abolendae De sepulturis, reprobat consuetudo qua pretium soluebatur pro terra sepulturae.

Pro parte vero affirmatiua, facit quod in cap. Ad Apostolicam De simonia dicitur, laicos esse cogendos ad laudabiles consuetudines obseruandas in istiusmodi rebus, & prauas exactiones esse tollendas. Facere quoque possunt cap. Nec numerus 10. qu. 3. & cap. Cum ex officij, De praescriptis atque Conc. Trid. sess. 24. ca. 14. De reform. vbi aliquas iniustasmodi consuetudines agnoscit laudabiles. Respondemus autem tem duabus propositionibus. Quib. praemittendum est, ali-

ud esse loqui de temporali, quod exigitur pro spiritali, ante huius collationem: aliud vero de temporali quod exigitur, post iam datum seu administratum spirituale. Item aliud esse de temporali quod sponte offertur: & aliud de temporali, quod exigitur ex pacto, promissione, vel consuetione aliqua.

Priorigitur propositio est: Simoniam committi cura minister non vult spirituale conferre, nisi prius vel detur temporale, vel pactum seu promissio fiat de eo dando. Haec probatur: quia per eiusmodi exactionem, fit quaedam venditio rei spiritalis pro temporali: quandoquidem pro illius administratione, pretium exigitur: & ita accipiendi sunt canones pro parte negatiua citati. Quanquam, vt ait Caiet. in verbo Simoniam §. Ex eo autem (quod Nauar. approbat in Enchir. cap. 23. num. 106. ad 2.) temporale consuetum dari, aliquando absque labe simoniae peti potest ante collationem rei spiritalis, ad euadendas contentiones & molestias quae probabiliter putantur alioqui futurae. Quod tamen reprehenditur ob speciem quam habet simonia, generant in scandalum quando reculatur, vel differtur spiritalium administratio, nisi temporale ante detur: etiamsi non exigatur vt pretium, sed vt ex lege, vel laudabili consuetudine debitum. Quod habet praetertim locum, quando exigitur a pauperibus inuitis, vel inuitum exigitur a diuitibus: immo in foro externo simonia omnino esse censetur, iuxta cap. 20. 29. 30. & 41. De simonia: nisi id quod exigitur sit iure canonico expresse debitum. vt illud quod dandum est Episcopo pro consecratione Ecclesiae, ex cap. Cum sit Romana. De simonia. Id quod attigit in Syluest. verbo Simoniam quaeft. 9. dicto 5.

Posterior propositio est: Non esse simoniam post administratum spirituale, exigere temporale (etiam implorato officio Iudicis) quod solum est ea de causa conferri. Haec patet ex cit. c. Ad Apostolicam: ex quo illam probat Panor. ad cap. Abolendae De sepulturis, num. 7. Eamque confirmant tradita à D. Thoma & Caiet. 2. 2. quaeft. 100. art. 3. & à Nauar. in Enchir. cap. 23. nu. 100. Et ratio in promptu est: quia in tali casu non accipitur temporale, vt pretium rei spiritalis, sed vt debitum ex laudabili consuetudine. Nec est quod obicias consuetudinem non valere contra ius diuinum: atque dare temporale pro spiritali, esse contra illud praecipuum Christi Matth. 10. Gratis accepistis gratis date. Respondetur enim facile, consuetudinem non esse aliquid pro spiritali accipiatur in pretium, quod Christus prohibet: sed vt detur in subsidium vitae: cum debeant à populo sustentari illi qui spiritalia ministrant, iuxta illud prioris ad Corinth. cap. 9. Quis militat suis stipendiis vnquam, &c. vel detur in liberale donum, vel in reuerentiam, vel in oblationem, vel alia de causa legitima, qua potuit inroduci consuetudo: quae initium & fundamentum habere debet non quidem vitiosum (vt habet quando incipit ab exactione & extortione) sed laudabile: vt censetur habere in hac materia cum introducta est ex mera liberalitate, & deuotione populi: qui merito ex longa obseruatione dandi certum quid administranti spirituale, censetur se ad id voluisse obligare: Deum recognoscendo in ministris ipsius, & redimendo eleemosynis peccata sua. De his videri potest Suarez in eod. lib. 4. cap. 48.

Ex quo illud pro praxi adde, exactionem temporalem pro spiritali honorari consuetudine: non quidem mutando ius diuinum, quod fieri non potest: sed materiam illius velticando circumstantiis, cum quibus desinat subesse talis iuris prohibitioni (ad eum scilicet modum qui traditus est in praeced. lib. 16. num. 19.) quibus vbi arbitrio prudentis iustificetur: idque taliratione, vt non modo à malitia, sed etiam à malitiae specie & suspicione repurgetur sufficienter: iuxta Concilij Trident. praescriptum Episcopis datum sess. 24. cap. 14. his verbis: Ingressus eos qui simoniace labis aut fordidae auaritia suspensionem habent, fieri non permittant. Tales autem circumstantiae ex eodem authore ibidem, num. 9. 10. & 11. sunt haec.

Prima, vt quod tali exactione accipitur, reduci possit ad stipendium sustentationis quoad suam originem: siue vt ideo debitum sit, quod ab initio consuetudinis, tale onus ceperit imponi ob Clericorum Deo ministrantium indigentiam: vix enim potest alia iusta causa impositionis assignari. Talis autem causa rationabilis praesumitur in consuetudi-

135.

136.

137.

ne laicorum in ordine ad Clericos, quam aliquorum Clericorum in ordine ad alios Clericos, hoc nomine, quod laici Clericos loco patrum habeant: & Clerici alii alios, loco tantum fratrum: & rationabilis sit stipendium sustentationis a filiis, quam a fratribus vltro debeat esse. Secunda circumstantia est: vt talis exactio sit facta Superioris auctoritate, ac consensu in talem consuetudinem: quod probabiliter presumi potest, quando consuetudo ipsa apparet rationabilis, tam ex parte obiecti ipsius, quam ex parte temporis, loci, personarum, aliorumque id genus. Tertia est, exactio non sit solita fieri, modo specialiter prohibito in iure: qualis est extorquere temporalia, negando spiritalia nisi illa, aut certe illorum cautio prius dentur. Id quod iura maxime damnant, tanquam habens speciem venditionis, cap. In tantum, & tanquam habens speciem mali cap. Audiuius: ac tanquam prauam exactiorem, cap. Ad Apostolicam, De simonia. Iudicare autem de aliqua eiusmodi consuetudine: an tanquam patiens aliquem defectum: aut scandalosa, reprobanda sit, proprium est Episcopi, cui a Concilio Tridentino imponitur executio talis reprobationis.

138. QUINTVM DVBIVM EST. An committatur simonia dando spirituale in compensationem exhibiti obsequii. Ad hoc respondendum esse affirmatiue, habetur ex cap. Cum essent De simonia, Et confirmatur: quia tale obsequium, pretii rationem habet, vt pote pecunia aestimabile, & pro mercede exhiberi solitum. Hinc consequens est, simoniam esse primo, si quis Episcopo principaliter seruiat pro habendo beneficio, quod ei conferatur tanquam stipendium, & merces sui laboris. Istud expressit Sotus lib. 9. De iust. & iure quest. 7. art. 3. ad 1. argumen. iniquens illum esse simoniacum qui inseruit Praelato, aut ipsius agnatis, vel amicis, vt sacerdotium tanquam eiusdem obsequii merces sibi ab eo rependatur. Secundo, si quis Episcopo stipendium sibi pro seruitio debitum remittat, vt beneficium ab ipso recipiat. Istud notat Rebuffus in praxi beneficiorum, titul. Quot modis beneficia acquirantur, nu. 5. Tertio, si Episcopus famulo beneficium conferat ea intentione, vt per id liberet se a legali obligatione faciendi ei remunerationem seu satisfactionem ministerij & obsequii sibi impensi. Istud notat Couar. in lib. 1. var. resol. & cap. 20. num. 4. Et a Vict. in rel. prior. de simonia, num. 36. Ipsius autem non pugnat cum eo quod supra in fine dubij 2. diximus. Nam ibi egimus tantum de obligatione morali, & ex honestate ad remunerationem, hic vero agimus de obligatione legali, & ex iustitia. Colliges vero inde post mortem Praelati soluedam esse mercedem debitam Clericis, qui ei in vita famulati sunt, non obstante quod dum viueret, beneficia his contulerit.

139. Queres, An si Episcopus asciscat aliquem in familiarem suum constituta mercede annua, donec ei beneficium conferatur, committatur simoniam, Respondetur non committere, vt ab Hostiensis traditum, communiter receptum esse Nauar. in Ench. cap. 25. num. 113. notat; restringendo illud hac conditione: dummodo nullum intercedat pactum de seruitio gratis impendendo post collatum beneficium. Similiter dicendum est non esse simoniam, immo esse modo licitum: quod Episcopus qui istam mercedem temporalem suis famulis soluit: istem si idonei sint beneficia conferat: quia talis collatio fit simpliciter amicitiae, non autem mercedis gratia: prout probe post glossam ad cap. Cum essent. De simonia, notant Sotus loco citato, & Rebuffus in sequenti num. sexto. Immo nec simonia esset, si quis obsequium praestaret Praelato, ad consequendam ipsius beneuolentiam, ratione cuius obtineat beneficium: omni pacto, & obligatione legali cessante: quoniam obsequium tunc non interuenit per modum pretij. Adde nec item esse simoniam, dare Episcopo munera, non quidem animo accipiendi ab eo spirituale pro temporali (in quo simonia committi quoad Deum patet per expressum textum in cap. Tua nos De simonia) sed animo consequendi ipsius beneuolentiam: cum fiducia tamen & expectatione consequendi beneficium ex tali beneuolentia. Quamquam in praxi id vitandum est, tanquam scandalosum, & quo facile sit interuenire pactum tacitum: quo simoniam coram Deo committi, constat quoque ex citat. cap. Tua nos.

Atque utrumque istud de obsequio, & munere, expresse docet a Vict. in seq. num. 37. Tam in priore autem corum qua

in posteriori, committi potest aliud peccatum, immo ambiguitatis: quod idem author ibid. significat, iniquens tale quid facere, turpe esse ac nefarium. Verum id non habet locum, si quis velit ad hoc familiaris esse Episcopo, vt ab eo agnoscat idoneus, cui de beneficio debite ac legitime prouideat. Nec enim videtur tunc locus esse reprobationi. Quia ratione debet accipi quod Sotus habet loco cit. seruire Antiliti propter Ecclesiasticum Sacerdotium, non esse in vniuersum culpabile: nisi quando illud quodammodo reducitur ad emptionem, nimirum quando ipsum spectatur tanquam pretium obsequij.

Porro an simonia committatur si spirituale detur propter obsequium, quod quis alicui Praelato impedit ad Ecclesie utilitatem, ministerium ve Ecclesie auxilium, late differit Suar. in eod. lib. 4. cap. 39. haecque statuit. Primo, simoniam esse obsequium spirituale exhibitum siue exhibendum (si quis sit temporale, vt docere grammaticam vel cantum) dare spirituale: quod satis patet ex dictis. Secundo, cum onus temporale annexum est rei spirituali, vt beneficium, licitum esse eam dare cum illo onere. Id constat ex cap. 1. & 4. De magistris, & ex Conc. Trid. sess. 5. cap. 1. & sess. 23. ca. 18. De reformatione. Et ratio est, quia redditus Ecclesiastici comparati sunt non solum ad spiritalia ministeria: sed etiam ad temporalia Ecclesie necessaria: qualia sunt cantandi in choro, fungendi officio sacristae, thesaurarij &c. Tertio, obsequium spirituale iam exhibitum, non habere rationem pretij, sufficienter ad simoniam naturali iure prohibitam, nisi resoluatur in aliquid temporale: Ratio est: quia definitio simoniae non quadrat in commutationem spiritualis cum spirituali, a quo temporale omnino seclusum est. Quarto, quantumvis iure natura simoniacum non sit, obligari ex pacto ad obsequium spirituale pro beneficio Ecclesiastico: est tamen iure canonico, iuxta cap. De hoc, De simonia: in quo statuitur simonia esse, beneficium promittere pro electione ad Episcopatum. Quinto, obsequium spirituale annexum beneficio (vt celebratio Missarum, solet esse Capellaniae) non habere rationem pretij: & ideo id ipsum beneficium conferre sub onere exhibendi talis obsequij, non est simoniacum. Hoc patet ex cap. Significatum, De praebendis. Et confirmatur, quia nullum in eo pactum interuenit: sed res cum onere suo transit ad accipientem eam. Quod si exprimat dari cum tali onere, id non fit in eundo pactum, aut ad aliquid super addendum: sed ad explicandum id quod inest rei, & ad tollendam omnem ignorantiam ac tergiversationem.

SEXTVM DVBIVM EST. An sit simonia, si spirituale ob solas humanas preces, seu supplicationes, vel laudes, aut fauores conferatur. Ad quod Adrianus quodlib. 9. art. 2. dubio 1. Syluest. verbo Simonia quest. 16. dicto 3. & quidam alij, quorum Suarez meminit in sequ. cap. 40. sub initium, simpliciter respondent affirmatiue. Sed cum Caetano in verbo Simonia, sub finem, vers. Quinto nota: Nauar. in Enchir. cap. 23. num. 101. & num. 106. in fine: pluribusque aliis, quos etiam refert ibidem Suarez num. 2. videtur respondendum cum distinctione: nimirum quod ubi preces non subierint rationem pretij, sed in sua natura permanserint, nulla committatur simonia: committatur autem si eas debeant pretium reputari: vt debent quando precibus ipsis & fauore humano, emolumentum aliquod temporale praetenditur, vel speratur: nempe si Episcopus ad preces hominis qui Regi est a consilijs, beneficium det, siue digno siue indigno, sperans fore quod ea de causa apud Regem negotia sua promouebuntur. In quo casu & alijs similibus simoniam committi traditum a D. Thoma 22. quest. 100. art. 5. ad 3. explicat Sotus li. 9. De iust. & iure quest. 7. art. 3. ad 3. Ratio vero est, quia habet a Victoria in priore parte relationis de simonia num. 34. quia ad simoniam nihil interest, quod mediate (vt in similibus casibus) pretium accipiatur pro spirituali. Accedit quod tunc motuum dandi non sint preces vt preces, sed commodum temporale quod ex censetur habere adiunctum.

Cum vero preces fuerint nudae, nullumve incluserint pactum aut promissionem expressam vel tacitam alicuius boni, quod rationem habeat pretij: nec comminationem alicuius mali, quod tali bono equiparetur: non esse simoniam ob eas dare vel accipere spirituale. Probatur, quia talibus precibus aliquid obtinere non est emere; sed per gratiam donationem accipere. Neque enim accipiens precarium, dat

pretium sicut ille qui emit. Accedit, quod in c. Tua nos, De simonia: is qui rogauit humiliter vt in Canonico admittetur, libretur à scrupulo simoniacæ prauitatis; si preces ipsius fuerint sine pacto, & conditione seu conuentione.

Cæterum licet tunc non committatur simonia, comittitur tamen aliud peccatum; dum beneficium digno quidem datur sed principaliter ad captandam amicitiam, fauorē, & laudem humanam. Ratio est: tum quia in eo fit iniuria rebus sacris: tum vili eas aestimando: tum quia res sacræ sic distribuere, alienum est à ratione: quia cum gratis acceptæ atque communes sint, consentaneum est vt sine personarum acceptione distribuantur. Id tamen peccatum non est de se plusquam veniale: vt idem author num. 30. ex eo docet, quod videatur solum esse vana gloria: cuius malicia tantum est in debet finis, & ideo de numero venialium: Indigno autem beneficium dare talibus de causis, mortale est propter iniustitiam quæ in eo committitur.

SEPTIMUM DVBIUM EST, An sit simonia si beneficium vel aliud spirituale conferatur alicui ratione consanguinitatis. Ad quod et si affirmatiue alicui responderunt, quorum meminerunt Sotus lib. 9. De iust. & iure quæst. 7. art. 3. ad 2. & à Victor. in prior parte relect. De simonia, num. 26. & Suarez in l. v. ante cit. cap. 37. num. 5. tenendum tamen est oppositum cum D. Thom. in cit. art. 5. ad 2. vt tenent tam idem authores ibid. quam alij plures quos refert & sequitur Couar. in lib. 1. var. resol. cap. 5. num. 4. Ratio est, quia in hoc casu nulla ratio pretij interuenit: cum dare beneficium ratione consanguinitatis non sit accipere aliquid temporale, aut de eo pacisci, aut spirituale commutare in illud; sed pro motu dandi beneficium habere consanguinitatem: quod non est magis simoniacum, quam ex tali motu facere aliquid suarum precum & satisfactionum participem. Nonnulla quæ ex iure Canonico obici posse videntur, Suarez in seq. num. 7. soluit. Locum autem habet allata responsio, quantumcunque consanguineus, tunc cum beneficium confertur, sit eo indignus. Nam et si tunc aliud mortale peccatum (puta iniustitiæ, acceptionisq; personarum contra fidem Episcopalis officij) committatur: non tamen simonia: quia non accipitur pretium pro dato spirituali: vt probe loco cit. notat Sotus.

Vtrum vero committatur pariter peccatum mortale acceptionis personarum, si consanguineo digno beneficium conferatur: resoluit vt Sotus ibid. & à Victor. in seq. num. 28. iniquitates contra Altiisdorensem non videri peccatum esse de se plusquam veniale: quia in eo nulla iniustitia violatur, nec alia ratio peccati cernitur, quam quod, cum beneficia instituta sint vt sacra ministeria digne exercentur: alio respectu ea dare, sit vitiosum. Quinimo, vt iidem authores addunt, quando cætera fuerint paria, se. luso saltem scandalo, nullum in eo peccatum committitur: quod idem tenent alij, quos Couar. refert in memorato num. 4. approbatq; Suarez in eod. cap. cap. 37. nu. 8. Probatur vero: quia ratione habere honeste amicitie, qualis est proueniens ex consanguinitate, nõ est peccatum, sicut nec est de se vituperabile. Veruntamen aduertit à Victoria in seq. nu. 29. Pontifices paratos ad dandum sine defectu beneficia consanguineis, mortaliter peccare: præsertim si animum gerant conferendi illis qualecumque sint: cum sic cõmuniter omittant digniores, & multos promoueant indignos, suntque magno scandalo, ac malo exemplo in Ecclesia. In quam sententiã Sotus loco cit. propos. vltima ait: Antistites qui in proposito habent, aut vniuersa, aut cuncta quæ pinguiora sunt beneficia, in consanguineos & affines profundere (etiamsi adiunctam habeant intentionem non nisi de his conferendi) non habere conscientias tutas: immo vix posse à mortali culpa excusari: tum quia sic affecti, facile decipiuntur à tali affectu, vt eos pro dignis habeant, qui vere non sunt: tum quia non possunt non dare scandalum quia alijs qui digni sunt, & forte digniores, iniuriam irrogant, illisq; occasione dant, vt fauore, & præmio destituti, feigniores sint ad literarum & probitatis studia exercenda. Hæc ille.

OCTAVUM DVBIUM EST, An simoniam comittat, q; propter metum, beneficium vel aliud spirituale confert. Ad q; Adrianus quodlib. 9. art. 2. dubio vlt. & alij quos refert à Victoria in prior parte relect. de simonia num. 22. respondet

affirmatiue. Sed oppositum est tenendum: vt idem à Vict. in seq. nu. 23. & cum eo Sotus in eod. art. 3. ad 3. probat. Tum quia talis collatio fit gratis; cum liberatio à metu non habeat rationem pretij, quasi pro ea in commutationem detur spirituale: sicut cum is qui dat aliquid alicui ad conciliandam sibi illius beneuolentiam, non intendit dare huius pretium: quia oporteret interuenire pactum, prout debet in commutatione; sed intendit vt usurpare motuum ex quo beneuolentia nata est sequi. Pari ratione nec intendit is qui dat ad remouendam maleuolentiam, ex qua alter metum ei incurrit. Tum quia orans, vel Missam celebrans, vel audiens confessionem ob metum sibi incussum, non iudicatur simoniacus, vt nec is qui incussit: cum nec ille vendere, nec iste emere spirituale ideo censetur. Tum demum quia iuste lex ferri potest; qua Episcopus beneficium conferens indigno, mulctetur pœna decem aureorum: Cuius pœnæ metu conferendo digno, nemo dixerit committere simoniam. Quare ob metum rei spiritualis collatio non est de se simoniaca.

Cæterum illicitum vel vitiosum esse, ob metum conferre spirituale, censendum est eadem ratione, qua ob amicitiam conferre, antedictum est. Quamuis autem in casu quo talis collatio subiret rationem pretij, resolueretur vt in temporale commodum: An simonia committatur dubitet à Victoria; merito tamen Sotus sine hæsitacione asseuerat committi. Nam conferretur spirituale ad venandum temporale, quod simoniacum est. Exemplum ponit, si rex aut aulicus ipsius, minaretur Episcopo, quod nisi beneficium tali personæ conferat, à gratia regia excidet, neque ad aliam cõscensurus sit sedem. Ponit etiam à Victoria aliud accommodatum: si Princeps daret Episcopo stipendium: & Episcopus ipse timens illud perdere, vel vt illud de nouo habeat, beneficium conferret. Secus esset vero, vt addit Sotus, si metus ei incuteretur amittendi vitam, aut temporalia bona quæ iam possidet, quia tunc metuens non censetur venari lucrum. Videri potest Suarez in citato cap. 37. nu. 12. pluribus agens de tali materia.

NONVM DVBIUM EST, An simonia esse censetur, sponcione deponere spirituale contra temporale. Ad quod respondetur affirmatiue: quia talis sponcione, est contractus non gratuitus. Exemplum est, si quis centum aureis cum Episcopo certet, quod non dabit suo filio aliquod beneficium. De quare Nauar. in Enchir. cap. 23. nu. 105.

DECIMUM DVBIUM EST, Vtrum simoniam comittat qui alteri mutuo dat pecuniam ea lege vt Ecclesiasticum beneficium sibi conferat. Ad quod ex Nauar. in comment. De vfuris num. 17. respondendum est affirmatiue: quia in tali casu spirituale venditur, cum mutuo dans accipiat illud tanquam pretium mutationis, idcoq; committat vsuram eamque simoniacã, seu coniunctã cum simonia; prout idem ibid. docet: itemque Sotus in lib. 6. De iust. & iure quæst. 1. art. 2. circa principium. Qui & recte notant, quod res consecrate dicantur inæstimabiles, non esse quod per consecrationem amittunt rationem pretij, quam habent suapte natura: sed quod ius eas ab hominum commercio remoueat; atque gratis dari constituat, quæ sunt gratis acceptæ; spiritualia enim, inquit Sotus, non sunt propria eorum à quibus conferuntur, sed sunt à Deo commissa eis gratis, vt tanquam bona ipsius, gratis dispensentur.

VNDICESIMUM DVBIUM EST, An transactio super re spiritali fieri possit absque simonia. Minus explicationem erudite persequitur Suarez in opere de virtute relig. tract. 3. lib. 4. cap. 51. Eam ad nostrum institutum accommodat, cõplectemur breuiter aliquot documentis: quibus præmittendum est, ad transactionem tria requiri. Primum, vt res super quam transigitur sit dubia, saltem probabiliter existimatione vtriusque partis: alia enim iniuria fieret parti clare habenti ius potius: quæ non componere transigendo, sed vexationem redimere censeretur. Secundum est, vt conuentio sit cum aliquo onere vtriusque partis: alioqui donatio esset, non transactio. Tertium est, vt sit in ordine ad litem componendam vel dirimendam: siue lis ipsa intentata iam sit, siue tantum sit controversia mota, & intentari possit: iuxta legem Eleganter, §. Si quis post ff. De condi. & indeb. l. 1.

Primum autem documentum est: Matam & simoniacam esse transactionem in qua spirituale pro aliquo temporali

GINAL
MAXIS
P. P.
V

remittitur vel retinetur. Hoc certum esse communiterque teneri expressit num. 6. Suarez. Patet vero ex cap. Præterea primo & secundo, De transactionibus. ex c. Cum pridem, De pactis ex c. 2. De arbitris: & ex c. si. De rerum permutacione. Ratioque confirmat: quia si transactio fiat remittendo spirituale pro temporali, venditur spirituale ab eo qui illud remittit: si fiat retinendo firmandoque spirituale dato temporali, emitur ipsum spirituale: perinde ac in redemptione vexationis contingere, dictum est in præced. dubio tertio. Hinc ex citato cap. Præterea secundo, si iurisdictio spiritalis vocetur in litem, non licet transigere dādo pecuniam. Item ex cap. Constitutus, De transactionibus: si beneficium sit litigiosum non licet componere litem: vel dando pecuniam auctori, ut desistat: vel recipiendo ab eo pecuniam ut beneficium ei relinquatur. Item ex cap. Præterea 1. eod. tit. si de iure presentandi questio sit suborta, non licet transigere data ab vno pecunia, ut alter desistat, illicque cedat.

149. Secundum documentum est. In materia spiritali extra beneficiale, transactionem cum compensatione rei spiritalis, per largitionem alterius rei spiritalis eiusdem ordinis, ac proportionate, non esse simoniacam. Hoc ex Panormit. & aliis Canonistis ad c. Super eo De transactionibus habet loco cit. nu. 8. Suarez. Patet vero ex eo, quod nec permutatio in tali materia sit simoniacæ: non quidem iure diuino, secundum quod, ad simoniæ malitiam requiritur, ut pecunia, aut estimatum pecunia detur pro spiritali, iuxta illud Actuum 8. Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam doctum Dei existimasti pecunia possideri. Nec ite iure canonico: ut citatis in eam sententiam aliquot Canonistis Suarez in præced. cap. 31. num. 20. ex eo probat; quod talis permutatio non inueniatur in eo iure reprobata, tanquam damnabilis. Nec obstat quod in eodem iure simpliciter & absolute improbetur omnis pactio in spiritalibus, ut patet ex cap. Quam pio 1. qu. 2. ex cap. ult. De pactis ex cap. Præterea 2. ex cap. Super eo, De transactionibus ex cap. ult. De rerum permutacione, & ex cap. Tua nos De simonia. Nam intelligendi sunt ij canones & alij similes de pactioe inhonesta (ex glossa ad citatum cap. Quam pio, ad verbum Pactio) id est, de pactioe in qua turpiter temporale datur pro spiritali in huius iniuriam. Id enim reprehenditur ob iniuriam quæ eidem spiritali fit, illi æquiparādo temporale, quo longe dignius est.

Et certe improbant pacta in quibus datur aliquid pro spiritalibus obtinendis: satis insinuant illud esse aliquid distinctum à spiritalibus: atque adeo esse temporale: de quo expressa fit mentio in cap. ultimo De rerum permut. illis verbis: Cum permutatio de spiritalibus ad temporalia improbetur. Ad quæ verba glossa notat, non posse quidem commutari spirituale cum temporali, posse tamen cum alio spiritali. Id quod intelligendum est cõgruenter sequentibus documentis. Si queras, An Episcopalis autoritas ad talē transactionem sit necessaria? Respondet Suarez in citato cap. 51. nu. 10. non esse quidem ad simoniæ labem vitandam: esse tamen alia de causa: ut quia res quæ datur in compensationem, talis est quæ autoritate Episcopali debeat conferri: quia talis compensatio est cum alienatione aliquorum bonorum Ecclesiasticorum, requærente Episcopalem auctoritatem:

150. Tertium documentum est. Transactionem non esse quidem simoniacam, in qua spirituale, pro alio eiusdem ordinis remittitur aut retinetur: (ut argumento est, quod in cap. Ad questiones. De rerum permutacione, approbetur permutatio pure facta vnius Ecclesiæ pro alia non carere tamen ea labe, si spirituale alterius ordinis remittatur aut retineatur. Hoc confirmatur: quia committi simoniam quando annexum spiritali pro pure spiritali, ut beneficium Ecclesiasticum pro suffragio electionis ad Episcopatum, habetur ex cap. De hoc, tit. De simonia. Item quia dum annexum spiritali datur pro pure spiritali, per temporale quod in illo includitur, istud emitur: quod simoniacum est: ut patet ex definitione simoniæ. Præterea dando annexum spiritali antecedenter, pro annexo spiritali consequenter, ut calicem aureum consecratum pro beneficio Ecclesiastico, simoniam committi manifestum est: quia vere datur temporale pro spiritali, cum de annexo seu mixto aliis, æstimandum sit secundum illud quod in eo est principale tale aut in annexo

spiritali antecedenter, est temporale: in annexo vero spiritali consequenter est spirituale. Quando igitur illud pro hoc datur, merito temporale pro spiritali dari censetur: atque adeo simonia committi.

Quartum documentum est. In transactione aut permutacione spiritalium eiusdem ordinis, cum nõ fuerint proportionata, non committi simoniam, defectu vnius compensando per pecuniam, si ea fuerint annexa spiritalibus antecedenter, & excessu alterius sit ex parte temporalis: ut si transigatur de duobus calicibus consecratis, quorum vnus maioris sit pretij quàm alter: huius enim defectus potest in transactione per pecuniam sine simonia compensari; quia tantum emittitur temporale, quod vendi potest non obstante quod sit annexum spiritali: quia non est sic annexum ut pendat ab eo, quod ipsi (tanquam principali) est solummodo accessorium: cui congruit naturam principalis sequi, non contra: ex regula 42. iuris in 6. Quod si excessus sit ex parte spiritalis, compensatio per pecuniam erit simoniaca; quia temporale dabitur pro spiritali: ut si Rosarium magni pretij habens modicas indulgentias, detur pro alio parui pretij, habente magnas indulgentias. Idem iudicandum est si ea de quibus transigitur sint annexa spiritalibus consequenter: quia cum principale in illis sit spirituale, pecunia pro temporali quod ei accessorium est, dari non potest, quin detur etiam pro ipsomet spiritali, cuius naturam sequitur; iuxta memoratam regulā 42.

Quintum documentum est. In materia beneficiæ transactionem non est quidem simoniacam iure naturali, ut nec permutacionem: esse tamen iure Canonico, nisi fiat autoritate Prælati. Huius prior pars ex eo patet: quod beneficium principaliter sit spirituale, sicut cætera quæ dicuntur spiritalibus annexa consequenter. & ideo beneficium pro beneficio dare, sit spirituale pro spiritali dare, quod non est simoniacum iure naturali. De posteriori parte autem late differens Suarez in eodem cap. 51. an. 11. fundamentum illius in eo constituit, quod talis transactio sit prohibita iure canonico, argumento ca. Constitutus. De transactionibus: ubi transactio, qua hinc inde fide prestata, sopita est cõtrouersia quæ super quadā capella emergerat, dicitur habuisse speciem simoniæ: item que argumento cap. Statimus, eodē titulo, in quo assensus Episcopi vel Archiepiscopi requiritur ad debitam transactionem super decimas. Quod maiore ratione censendum est requirit ad transactionem super beneficiæ.

POSTREMVM DVBIVM EST, An in hoc & similibus committatur simonia. Aliquis est apud infideles captiuus cum quo Christianus pacificatur, se illum pecunia redempturum, si redemptus baptizetur. Respondetur, tunc non esse simoniam, nec aliud peccatum: sicut nec si quis pacificatur cum muliere infideli, se accepturum illam in vxorem, si baptisimum suscipiat. Nam in talibus non datur, vel accipitur temporale tanquam pretium sacramenti: sed datur ad alium alliciendum, & incitandum ad id, quod ipse iure diuino prestare obligat; quod quidem licitum est: sicut & quod parentes promittunt filiis vel stem nouam, aut aliud munus, si Missam diebus festis audiant, aut concionem adeant: item: que quod magistri inuitant discipulos premiis temporalibus, ut bene uiuant & a peccatis abstineant. Nam talia (ut recte notatum est à Nauar. in comment. De datis & promissis no. 143. num. 47. circa medium) non dantur in pretium vel in finem principalem talium sanctorum actionum, sed in calcar siue incitamentum ad earum executionem.

QVÆSTIO. IV.

Quotuplex sit simonia.

Multipliciter diuiditur simonia: ac primo ex parte modi, in mentale tantum, conuentionale, & reale. Quam diuisionem tradit Nauar. in Enchir. cap. 23. nu. 102. & Sotus lib. nono De iust. & iure, quæst. 8. art. 1. de illiusque sufficiencia Suarez differit late in memorato libro quarto cap. 41. 42. & 43. Porro simonia mentalis dicitur, quādo aliquid temporale pro spiritali datur vel accipitur: siue externo pacto quidem, siue expresso siue tacito: cum animo tamen dandi vel accipiendi temporale pro spiritali: prout contingit cum nulla intercedit inductio mutua ad consensum vendendi vel emendi spirituale: tantumque datur temporale ex vna parte, &

spiritalis

spiritale traditur ex altera ostendēdo exterius animum gratitudo sed interius prauus est animus conformandi se alteri, qui dicitur vel diuinatur habere animum vendendi: seu intendere ut spiritale quod ab ipso expectatur, sibi compendetur, pro eo que fiat satisfactio. Quia de re pluribus Suarez in seq. cap. 44. Conuentionalis vero simonia dicitur, quando temporale pro spiritali dari vel accipi: conuentum est per pactum siue expressum siue tacitum, quod nondum sit executioni mandatum. Ex qua conditione constituitur triplex: vt vna sit, quando præcessit quidem conuentio, & promissio, sed nondum est datum aliquid vel acceptum: altera, quando iam est datum vel acceptum spiritale, nondum autem temporale: tertia, quando contra, iam datum vel acceptum est temporale, non autem spiritale. Dixi, siue etiam tacitum: quia vt habet Caiet. in verbo Simoniam sub initium cap. 2. nihil refert in hac re utrum partes disceptando, an primo negotio conueniant: an item, sciendo mutuū affectum, detur vel accipiatur pretium. Realis autem simonia, dicitur, quando vltra conuentionem aut pactum, siue expressum siue tacitum tam spiritale quam temporale datum est, & acceptum.

Diuiditur secundo simonia, ex parte iuris quo prohibetur, quod alia iure diuino, & alia iure tantum Canonico prohibita sit. Illa dicitur prohibita, quia simonia, seu quia facit sua natura contractum simoniacum: & hæc simonia, quia prohibita: seu quia non ex se: sed tantum ex eo, quod ab Ecclesia prohibetur, facit contractum simoniacum. Quæ diuisio sumpta est ex glossa ad 6. Ex parte 1. De officio delegari, verbo Dimittere. Circa quam dubitatur, An detur aliqua simonia iure tantum Canonico prohibita, & per consequens an bona sit hæc diuisio. De qua re Durandus in 4. distinct. 25. quæst. 5. art. 2. asserit in rigore nullam esse simoniam, quæ solo iure humano sit prohibita. Præcipuum autem fundamentum ipsius est, quod ius humanum non mutet naturas rerum: vnde cum simoniæ natura sit, vt in re spiritali committatur; omnisque sic commissæ, prohibetur iure diuino, nulla sane potest esse prohibita solo iure humano. Eandem opinionem (licet fundamentum quo nititur soluat) probabiliorem esse contraria, putat Palud. eadem *sim. qu. 4. art. 2.*

Dari simoniam positiuam, & quibus modis.

Sed aliter sentiendum esse videtur, sicut & senserunt plures quos refert & sequitur à Victoria in priore parte relect. de simonia numer. 12. quibus accedit Sotus in 9. de iust. & iure quæst. 5. art. 2. & nouissime Suarez in præced. cap. 7. namque, quod licet omnis quæ proprie simonia est, sit contra ius diuinum: qualis censetur omnis in qua spirituale venditur etiam si ipsum, quod spiritale sit habeat tantum à iure Ecclesiastico (vt habent multe res, velus a sacra & vestes sacras, quibus spirituales esse, conuenit tantum per benedictionem, & consecrationem ab Ecclesia factam) nihilominus nonnullæ res dantur, quæ quamuis nihil spiritualitatis habeant, tamen ob Ecclesiæ prohibitionem circa eas factam intuitu religionis; seu ob reuerentiam debitam rebus sacris, perinde vendi nequeant, ac si spirituales essent.

Atque tales sunt in quibus vendendis committi censetur simonia iuris positivi: de cuius ratione cum sit, vt per Ecclesiæ prohibitionem factam intuitu religionis, proportionem aliquam habeat cum simonia iuris naturalis: hæc autem requirit tum rem spiritalem tanquam materiam, tum rem temporalem tanquam pretium, tum etiam venditionem tantquam sacrilegam actionem: sit vt tribus modis ea possit contingere, prout secundum vnum quodque eorum trium, dicta proportio seruari potest. Primus modus igitur est, quo aliquid, etiam si non sit sacrum, tamen ab Ecclesia prohibetur intuitu religionis, idque ad maiorem rerum sacrarum immunitatem à labe simoniæ iuris naturalis. Talis modi exemplum sumi possunt ex cap. Saluator 1. quæst. 3. vbi ob simoniæ vendi prohibentur multa officia, quæ ordinari videntur potius ad administrationem temporalium, quam spiritualium. Namque prohibetur ibi per pecuniam fieri: procuratorem rerum Ecclesiasticarum: procuratorem autem intelligitur (vt textus declarat) quilibet administrator & propositus seu economus, qui præest rebus Canoniarum: itemque vicedominus, qui præest rebus Episcopii. Prohibentur etiam vendi alia officia (prout videre est apud Sylu. in verbo Simoniam

qu. 13. dicto 7.) in quibus nulla quidem inest spiritualis, sed ob eorum concomitantiam, annexionemve certam cum spiritalibus (quod notat à Victoria in sequenti num. 16.) vendi prohibita sunt iure positiuo. Quia vero non sunt prohibita iure diuino, nulla in eis simonia alia committitur, quam pure positiuam. Hæcque causa est, cur talem simoniam Papa, cum sit supra ius omne Ecclesiasticum, nullummodo committat, vendens officia illius generis, quæ ad nullum minus spiritale exequendum instituuntur. Atque hic vnus est simoniæ positiuæ modus tenens se ex parte materia.

Alter modus, tenet se ex parte pretii; est cum quid etiam si non sit vere pretium, perinde tamen prohibetur recipi pro spiritali, ac si pretium esset illius. Hoc modo simoniam positiuam committunt exarantes ad beneficia, quia occasione talis ex animis aliquid accipiunt, ex Concilio Trident. sess. 24. cap. 18. De reform. cuius verba sunt: Cauent ne quidquam profus occasione huius examinis, nec ante nec post accipiant: alioqui simoniæ vitium tam ipsi quam alii dantes incurrant, &c.

Tertius modus tenet se ex parte venditionis, quando non est quidem vera venditio: nihilominus tamen prohibetur intuitu religionis, ad maiorem immunitatem rerum sacrarum à labe simoniæ. Hoc modo permutatio beneficiorum Ecclesiasticorum sine autoritate Superioris simoniaca est, ex cap. Quæsitum, De rerum permutacione (prout notat. Nauar. in Enchir. cap. 23. num. 100. illatione tertia) quantumuis in ea non detur temporale pro spiritali, sicut requirit ad simoniam iure naturali prohibitam, certum est ex illius definitione. Quod idem iudicandum est de simonia, quæ committitur in acquisitione beneficii, pacificando de pensione non solita solui, ex cap. Cum Clerici, De pactis.

Ad fundamentum autem Durandi respondendum est cū Francisco à Victoria loco citato num. 17. sub finem: quod et si Ecclesia per suam legem non possit facere id physice spiritale, quod spiritale non est, possit tamen facere moraliter: vel annexendo illud spiritali, vel subiiciendo illud iisdem legibus quibus spiritale subiicitur: & ideo ad instar spiritalium vendi nequeant. Quod quidem sufficere potest ad simoniam pure positiuam: quæ non dicitur ex eo simonia, quod definitio in quæst. 1. tradita, ei conueniat, sed quod simoniæ speciem quandam habeat: tanquam ideo prohibita ab Ecclesia, quod contingens in aliquo, quod est antecedens aut consequens ad aliquid spiritale; occasionem & periculum contineat simoniæ: vel certe tanquam condemnata ac punita ad instar simoniæ: quemadmodum in Bulla Clementis octaui publicata Romæ secundo Iulii anno Domini 1594. tanquam simoniæ rei puniuntur regulares vtriuslibet sexus: qui peccant, non quidem vendendo spirituale, sed transgrediendo præceptum quo prohibetur mittere aut dare munera cuius personæ laicæ vel Ecclesiasticæ, cuiuscumque status, vel conditionis, quacumque ex causa: iam ex fructibus & proventibus aliisque bonis, quæ communiter administrantur & rationi reddendæ sunt obnoxia, quam ex pecuniis, quæ à singulis quoquo modo à quouis attributæ, & vt ad libitum de iis disponant per superiorem concessæ fuerint.

Tertio diuiditur simonia ex diuersa ratione qua committitur: quod alia sit quæ committitur per expressam traditionem rei temporalis pro spiritali, aut spiritalis pro spiritali contra Ecclesiæ prohibitionem: alia vero quæ per confidentiam seu certam spem recipiendi pro spiritali temporale, vel etiam spirituale contra Ecclesiæ prohibitionem: & hæc confidentialis simonia dicitur, circa quam nonnulla notanda sunt pro praxi.

Notanda de simonia confidentiali.

Primum est, eam potissimum contingere in Ecclesiastico beneficio resignando, vel conferendo, aut in Clerico eligendo vel præsentando ad tale beneficium. Atque in resignando contingere, cum quis beneficium in manibus colatoris resignat, confidens se sperans à resignatario, in cuius gratiam illud resignat, dimittitque, elapso aliquo tempore id ipsum se denuo recepturum per renunciationem, quam resignatarius faciet in fauorem ipsius, vel consanguinei, vel amici vel alterius cuiuscumque, quem designare voluerit, aut certe se recepturum omnes beneficii fructus vel

partem

GINAL
RAXIS
R3 P
V

156.

157.

partem illorum, vel pensionem ex iisdem fructibus, vel ali-
quod aliud commodum ex alio beneficio, vel aliunde ex
quibuscumque rebus resignatarii. Contingere vero in con-
ferendo, quando is qui confert beneficium, sperat se rece-
pturum commodum ex ipso beneficio collato, vel aliunde.
Contingere denique in eligendo vel presentando Cle-
ricum ad beneficium quando eligens vel presentans sperat
idem quod accepit.

Secundum est, confidentiam in beneficio aliquando fieri
cum pacto expresso vel tacito: aliquando vero sine vilo
prorsus pacto, sed solo animo concepta spe, quod is cui be-
neficium confertur, post aliquod tempus illud resignabit
in fauorem resignantis, vel conferentis vel presentantis, aut
quod reddet fructus illius vel partem, vel pensionem ius-
dem fructibus.

158.

Tertium est, confidentiam in beneficio simoniaca esse
iure tum naturali, tum positivo. Naturali, quidem, cum in
alicuius fauorem beneficium resignatur, aut confertur alicui
cum spe recipendi aliquid ab eo, tanquam pretium be-
neficium resignati vel collati; tunc enim vere adest voluntas
videndi spirituale, contraria recte rationi, expressoque Chris-
ti præcepto. Iure positivo autem Ecclesiastico, cum resignans,
vel conferens aut presentans non intendit accipere res-
ignationis, vel collationis aut presentationis pretium: sed
solum pacitur de eodem modo aliquo, sibi pro resignatione
vel collatione, aut presentatione reddendo. Id enim aduer-
tatur decreto Ecclesie in cap. Pactiones, De pactis, & in cap.
Quæsitum, De rerum permutatione, & in Clem. vnica
De supplenda Prælatorum negligentia. §. Eadem quoque
authoritate, & in Concil. Trident. sess. 25. cap. 7. De reform.
vbi in margine alii canones citantur. Porro sola intentione
mentis concepta, nec in pactum deducta spes commodi acci-
piendi, ex beneficii resignatione, vel collatione, vel præ-
sentatione, nullo iure prohibetur, vt videre est apud Nauar.
in *Enchir.* cap. 35. num. 109.

159.

Qui insequenti num. 110. proponit & explicat Bullam à
Pio V. editam: in qua, secutus aliam Pii V. damnat & punit
(idque panis grauioribus quam puniuntur ceteræ simoniæ species,
vt recte videm Nauar. de *lar. it.*) beneficiorum resignationes,
collationes, & presentationes in confidentiam factas eo mo-
do, quo propositum est in primo notabili: non tamen om-
nes, sed eas dumtaxat quæ sunt spe commodi resignanti, vel
conferenti, vel presentanti, proventuri ex ipso beneficio res-
ignato, seu dimisso aut collato. Ex qua restrictione colliges
non pertinere ad simoniam in ea Bulla damnatam (*licet per-
tinet ad. annatam iure communi*) si quis resignet beneficii
suum in fauorem Titii, vt Titius ipse vicissim in fauorem
illi us resignet aliud beneficium quod habet: vel renunciet
pensionem quam habet. Quod idem dicendum est si quis re-
nunciet beneficio cum confidentia in pactum deducta, quod
ei dentur ducenti nummi aurei loco fructuum quos idipsi
beneficium redditurum est duobus annis, quantumuis id
sit simonia iure naturali prohibita.

Colligi potest etiam ex eadem restrictione: cum quis be-
neficium suum alicui ideo resignat, quod promittat se de
victu ei prouidendum, esse quidem simoniam confidentia-
lem iure naturali damnatam, non tamen damnatam in di-
cta Bulla, nisi promissio fuerit conferendi ei victum ex fru-
ctibus beneficii resignati, non ex aliis bonis. De aliis ad eam-
dem rem pertinentibus videri debet Nauarrus loco cit. vbi
satis perspicue ea proponit. Subtilius tractata qui optauerit,
ei satisfacere poterit Suarez. in tract. 3. De virtute reli-
gionis lib. 4. cap. 43.

160.

Quarto diuiditur simonia ex parte temporalis commodi
quod datur, vel accipitur pro re spiritali, quod alia sit qua
datur vel accipitur munus à manu, id est pecunia, vel res æ-
stimabilis pecunia: alio vero qua munus à lingua, id est, fa-
uor aliquis humanus: qui vt plurimum captatur verbis per
aures vel preces. Et demum alia, qua datur vel accipitur mu-
nus ab obsequio. id est seruitium temporale: de quibus suf-
ficienter dictum est in præced. quæst. 3.

Quinto & postremo diuiditur simonia ex parte materie,
seu rei in qua committitur: quod alia sit quæ committitur
in re essentialiter spiritali, alia quæ in re spiritali causaliter,
aut quæ in re spiritali effectiue, alia quæ in re antecedenter

annexa spiritali, comitanter, alia demum quæ in re annexa
spiritali consequenter: de quibus sigillatim dicitur in se-
quentibus à cap. 13.

QVÆSTIO V.

Quale peccatum sit simonia.

Communis consensus est, simoniam de se peccatum et
se mortale: quod & exprimitur in c. Qui studet. 1. quæst. 1.
1. vbi ad exaggerandam illius grauitatem hæresis vocatur, vt
& alias in iure canonico, prout in præced. nu. 109. attigimus
Quæ quidē grauitas patet abunde per illud D. Petri dicti
Simoni Mago Act. 8. Pecunia tua tecum sit in perditionem.
Et paulo post: In felle amaritudinis, & obligatione iniqui-
tatis, video te esse. Atque per illud, quod idē Apostolus in 2.
canonica cap. 2. vrget tali peccato contaminatos, sequi vi-
am Balaam ex Bolor, qui mercedem iniquitatis amauit, &
correctorem habuit suæ vesaniæ subigale mutum animal,
hominis vocem loquens, ex cap. 22. Numerorum. Accedit
quod Diuus Iudas in sua canonica iisdem pronuntiet vt quo-
satis indicat miserum esse hominis simoniaci statum: quem
vtcumque adumbrat tum lepra qua percussus est Giezi cū
suis posteris, ex 4. Regum cap. 5. in fine: tum etiam despera-
tio Iude proditoris qui vendit Christo se laqueo suspendit,
ac suspensus crepuit medius. Legēdus est supra memoratus
Canon Qui studet, cum aliis plurimis in eadem causa, & in
tit. De simonia: quibus docemur abunde quam sit nefan-
dum simoniæ crimen.

Certe (vt breuitatis studio taceam cæteros) in Can. E-
os, eadem quæst. dicitur tolerabilior impiæ hæresis Macedo-
ni, & sectatorum ipsius, quam simonia: quia illi Spiritum
sanctum esse seruum Dei Paris & Filii delirando fatentur:
Simonicaci vero eundem efficiunt seruum suum, pro illi-
us donis accipiendo pretium: cum id sit attribuere sibi do-
minium, eorumdem (& consequenter illius cuius solius
dona sunt) quod quidem is qui vendit, vult in alium trās-
ferre, & qui emit, vult sibi acquirere dominium rei de qua
transigitur. Item in cap. Sicut. 1. De simonia, Simoniaca pe-
stis dicitur sui magnitudine alios morbos vincere.

Patet adhuc illiusmodi criminis grauitas ex eo, quod ha-
beat primo rationem auaritiæ per inordinatam habendi cu-
piditatem, quæ radix est omnium malorum, ex prioria
Timoth. cap. 6. Deinde rationem iniustitiæ: per quam is,
qui dominus non est, sed tantum dispensator (iuxta illud
prioris ad Corinth. cap. 4. Sic nos existimet homo vt mini-
stros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei) ven-
dit rem domini sui contra voluntatem ipsius. Dixit
enim Christus, rerum spiritualium Dominus, Math. 10.
Gratis accepistis, gratis date. Istudque voluit esse ostiū, per
quod intrandum est in ouile ouilum: ita ut intrates aliunde,
sint fures, & latrones, ac tanquā lupi veniant, vt mactent &
perdant gregē. Tertio rationem habet peccati grauis contra
charitatem: quando quidem per eam non tantum vnus aut
alter, sed tota res publica, immo vniuersum regnum graua-
tur: vt in cap. Fertur. 1. quæst. 1. habetur ex D. Gregorio,
qui lib. 7. epist. 114. eo argumento excitauit Theodoricum
& Theobertum Francorum reges ad eliminandum tam ne-
farium scelus ab ipsorum regno, vbi iam tunc vigebat.

Certe quam sit toti Ecclesie perniciofa simonia indicat
abunde antea relatum ex cap. Sicut. 1. De simonia: quod si-
monia pestis sua magnitudine omnes alios morbos vincat
adeo ut statim & illius signa apparuerint in persona, ab Ec-
clesia Dei ea eliminari repellique debeat. Id quod locū ha-
bere, præsertim quando simonia in ordine, aut in beneficio
Ecclesiastico committitur, satis indicauit Paulus secundus
in 2. Extrauag. communi De simonia: cum in virtute obe-
dientiæ omnibus & singulis districte iniungit reuelare per
se vel per alios, quam cito potuerint, Summo Pontifici, vel
cui dem Pontifex censuerit committendum, illos quos
cognouerint tale simoniam (in ordine, inquam, vel bene-
ficio) commisisse, aut vt committeretur procurasse, vel me-
diatores fuisse: si que non fecerint, absolui nequeant donec
reuelarint.

Quod tamen præceptum, quia non fuit vsu receptum,
longa desuetudine abrogatum non obligat, vt ex Sylu.

D. Anton. & Caiet. notat Nauiar. in Enchir. cap. 17. num. 106. quantumuis ipsum sit iustissimum: siquidem ipsa simoniacæ pestis perniciofa est, non tantum iis qui illa inficiuntur, sed etiam toti Ecclesiæ, iuxta illud in cap. Turbatur, 1. quæst. 4. Turbatur nauicula Petri, in qua erat Iudas; quia qui suis meritis erat firmus, turbatus est alienis. Et ratio confirmat quia: per simoniam Spiritus sanctus Ecclesiæ viuificans, quasi opprimitur, dum illius dona pretio subiciuntur. Cuius tam perniciosi effectus argumentum est, quod simoniacæ peste laborantes, tanquam suffocato viuifico spiritu, difficillime à sua nequitia respiciant, minusque quam Simo Magus qui tertius est comminatione D. Petri, aut quam Iudas, qui pretium sanguinis Christi restituit: disponi videantur ad penitentiam, cum minas diuini iudicii sperant ac irrideant: nauicissimique sint, qui sacrilege accepta restituere velint.

Postremo simonia rationem habet sacrilegæ irreligiositatis per irreuerentiam & iniuriam maximam quæ rebus sacris irrogatur, dum ita vilipenduntur, vt cum sint inestimabiles, soloque supernaturali dono adueniant hominibus, pretio subiciantur: quod est directe contra earum naturam, & dignitatem: ac specialis earum iniuria. Ex qua factum est, vt istiusmodi scelus, particulare nomen acceperit: cum ceteræ iniuriæ rebus sacris illatæ, appellentur hominibus, sacrilegii nomine. Immo, quod peius est, ipsæ res sacræ demoni impie subiciuntur, per eam idololatriam de qua ad Ephes. 5. Auarus quod est idolorum seruitus.]

Accedit quod simonia cum peruersitate voluntatis coniunctam habeat peruersitatem intellectus, hoc est, errorem quo simoniacus peruersè iudicat rem spirituales esse minoris aut æqualis, non autem maioris momenti, quam temporalem. Qui error si sit cum pertinacia persuasionis quod veritas ita habeat, hæresis erit (de qua re Alphon. à Castro De hæresib. verbo Simonia) cum Simon magus ea ratione fuerit hæreticus, vt constat ex illis verbis. D. Petri Act. 8. Pecunia tua tecum sit in perditionem, quia donum Dei existimasti pecunia possideri. Adhuc patere potest eadem grauitas peccati simoniæ (vt omissam grauitatem peccatorum quibus puniuntur, proponendarum in sequenti cap.) ex eo, quod sit contra omne ius:

Contra naturale quidem, quia tam contra naturam est, rebus spiritualibus ad spirituales generationem institutis, abuti in impedimentum eiusdem generationis, quam abuti facultate generandi in impedimentum carnalis generationis. Atque adeo cum spiritualis generatio longe præstet carnali, simonia in peditiua spiritualis generationis, censenda est deterior nefando carnis peccato, contra naturam impeditiuo carnalis generationis. Contra præceptum vero diuinum seu reuelatione diuina constitutum, tale peccatum esse, patet ex sacra Scripturæ locis initio huius quæstionis citatis. Contra humanum denique esse patet per sacros Canones qui habentur in decreto Gratiani tota causa prima: & in cæteris iuris Canonici partibus titulo De simonia. Illum quo Gratianus claudit suam primam causam reuelasse, non erit abs re: aperit enim quam graue sit tale scelus ac quam perniciosum, & ideo ab Ecclesia omni conatu eliminandum. Patet (inquit in eo canone Paschalis Papa) simoniacos veluti primos & præcipuos hæreticos, ab omnibus fidelibus respiciendos, & si commoniti non respuerint, ab exteris potestibus opprimendos, omnia enim crimina ad comparationem simoniæ hæresis, quasi pro nihilo reputantur. Quod idem repetitur in cap. Per tuas, De simonia. §. Hæc omnia.

Dubitatio proposita quæstioni annexa, An simonia semper sit peccatum mortale.

Tria sunt ex quibus potest excusatio esse à mortali: inuincibilis nimirum ignorantia, paruitas materiæ, & necessitas.

Ac quod attinet ad inuincibilem ignorantiam, certum est eam excusare, cum tollat voluntarium, sine quo non est peccatum. De vincibili vero distinguendum est. Nam si fuerit iuris, vt quando quis ignorat simoniam esse peccatum non excusat. Tali enim laborat Symon magus existimans donum Dei pecunia possideri: qui tamen (cum contrarium

scitis de se constaret) non est excusatus ab ipso simoniæ peccato. Sin fuerit ignorantia facti: vt cum quis ignorat contractum quem inuit simoniacum esse, sique sciret minime iniect, excusatur à simonia saltè mortali: nisi negligentia in eodem facto expendendo talis interuenierit, vt censetur merito plusquam venialis. Ratio est: quia taliter contrahens non habet, aut saltem non plene habet voluntatem emendi vel vendendi spirituale, quæ requiritur ad plenam, adeoque mortalem simoniæ rationem.

Quod attinet ad materiæ paruitatem, habetur ex cap. Et si quæstiones De simonia §. finali, quod paruitas rei temporalis, quæ datur vel accipitur pro spirituali, excuset à simonia: vbi & ratio tangitur: quia id quod modicum est pro nihilo reputatur: nec ipsum dari solet in pretium: sed solum beneuolentiæ & honestatis causa. Vbi aduertit paruitatem eiusmodi non esse estimandam ex eo quod ipsa non sufficiat ad furtum morale: sed ex eo, quod res non sit tanta quæ probabiliter præsumatur, recipientem motura, & à recto flexura, quemadmodum recte declarat Nauiar. in comm. De datis & acceptis pro gratia & iustitia obrinendis, notab. 10. Et patet ex citato cap. Et si quæstiones: ad quod glossa finalis habet, in talibus Ecclesiis interpretari simoniam non committi, eo quod non sit verosimile, quod ob huiusmodi modica moueatur quis ad aliquid iniquum faciendum.

Quod autem attinet ad paruitatem rei spiritualis, nulla ratione excusare videtur à mortali: quia cum res spiritualis sit inestimabilis, dependeatque tantum à gratuita Dei donatione, grauis tam Deo, quam illi sit iniuria, dum pretio subicitur, aut certe æquiparatur: quasi distrahendo eam ab illa dignitate grauitati doni Dei, redigendoque in ordinem rerum quas natura pedibus nostris subiecit; calcandasque dedit. Quod docens Suarez in sæpe citato lib. 4. ca. 3. num. 4. addit peccatum esse mortale vendere vnum minimum (vt vocant) Agnus Dei, aut vnam Salutationem angelicam: Nec obstat quod res temporalis, quæ tunc datur in pretium, sit modica: quia cuiuscumque quantitatis sit illud quod pro spirituali datur, si reuera vt pretium datur vel accipitur, grauitè vilipenditur ac contemnitur res sacra: quam pretio siue magno, siue modico æquiparare, est paruum ac vilem eam estimare, in grauem ipsius iniuriam: & temporale lucrum acquirere turpissime, per sacrilegum eiusdem rei sacræ abusum.

Quod attinet ad necessitatem: Palud. in 4. dist. 25. quæst. 3. art. 3. Sylu. in verbo Simonia quæst. 8. dicto tertio: Tabiena eod. verbo, nu. 29. & in verbo Baptismus 6. quæst. 3. & alii quorum meminit Sotus in lib. 9. De iust. & iure quæst. 6. art. 1. ad 1. & post eum Suarez. in eod. lib. 4. cap. 12. num. 1. nullam necessitatem excusare existimant, eo quod simonia sit intrinsece mala; per iniuriam quæ fit rebus sacris, dum omne pretium excedentes, pretio commensurantur: vt fit per earum emptionem & venditionem. Sotus vero ipse ibidem & Caiet. 2. 2. quæst. 108. art. 2. Angelus in verbo Simonia 2. num. 12. Rosella in verbo Simonia 1. nu. 18. & Armilla adhuc in eodem verbo num. 29. post alios quos referunt Patres Aragon. ad memoratū art. 2. dubio primo, & Suarez. in sequenti num. tertio: existimant extremam necessitatem excusare à simonia; vt cum infans qui de vita periclitatur baptizandus est, nemoque adeo qui baptizare sciat, aut possit vel velit, nisi sacrilegus, qui sine pretio id facere omnino recusat. Eorū fundamentum est, quod est licitum non sit in tali casu pecuniam dare eo animo quo sacrilegus exigit: quia id esset emere baptismum, quod intrinsece malū est, & ideo licere non potest, ne quidem pro alicuius æterna salute: cum non sint facienda mala vt eueniant bona, ex cap. 3. epist. ad Rom. licitum tamen est dare intentione redimendi vexationem iniustam paruulo factam, inique exigendo pecuniam pro eo, ad quod gratis recipiendum, habet ius concessum à Christo rerum spiritualium Domino.

Sed id fundamentum infirmum esse patet: quia cum dupliciter quis vexari possit iniuste circa spiritualia: vel non conferendo ei, quod sibi debitum est aliqua ratione: vt quando digno petente beneficium, elector se ad indignum inclinat: vel spoliando illum eo, quod iam habet ac possidet; vt quando Clericus iure obtinens beneficium eo spoliatur posteriori quidem

166.

167.

167.

168.

GINAL
RAXIS
RO P
V

quidem modo per descriptionem vexationis non committitur simonia: quia per pecuniam sic datam nihil de nouo accipitur nec acquiritur: priore tamen committitur: quia per pecuniam sic datam, vere acquiritur res spiritualis, quae antea non habebatur, quod est illam emi.

Nec fert quod is cui spirituale sibi debitum negatur, patiarur iniuriam. Nam iniustitia illud negantis, non efficit ut à peccato excusetur, non seruantes honorem rebus sacris debitum: alioquin enim sequeretur quod duobus idem beneficium petentibus quorum alter sit dignus, alter indignus, si licet esset propensus ad conferendum beneficium indigno, dignus posset eidem elatori pecuniam dare ad depellendam talem iniuriam. Id quod simoniacum esse deduci potest ex cap. Mattheus De simonia.

Neque vero audiendus est Sotus, cum vult non esse perinde intrinsecus malum emere rem spiritualem, ac vendere; sit ut nec accipere ad vsuram, perinde malum est ac dare. Non enim est par ratio: quia quantumuis sine alterius iniuria dari nequeat vsuram: potest tamen ad vsuram accipi. Unde non est consequens si illud sit peccatum, istud quoque esse. At vero, sicut vendere, ita & emere rem sacram includit huius iniuriam. Quare si illud est de se peccatum, est & istud: ad quod confirmandum facit, quod Simon Magus Act. 8. illius scelus arguatur, quod donum Dei pecunia possideri, seu emi posse exstimat.

Ceterum si extrema necessitas non excuset à simonia, multo minus excuset grauis necessitas contra Adrianum quodlib. 9. art. 3. ad 2. & auctorem Supplementi Gabrielis in 4. dist. 25. qu. 2. litem M. Cum volunt recusanti alioqui baptismum conferre, dari posse pecuniam non modo ob supradictam necessitatem infantis (quae extrema est, cum is nullum aliud habeat salutis remedium) sed etiam ob similem necessitatem adulti, quae extrema quidem non est, cum illi adhuc super sit remedium contritionis, ac conuersionis ad Deum ex toto corde (sicut & agenti animam, cum ei malitiose negatur sacramentum Penitentiae vel Eucharistiae) est tamen grauis: quia cum talis conuersio, sit res adeo occulta, ut de ea nullus possit certus esse sine speciali Dei reuelatione merito grauis censetur illi necessitas, quam agens animam patitur sacramentorum, duorum susceptione ex attrito fieri possit contritus.

169. Quibus nihilominus auctoribus Suarez assentitur ibidem n. 13. & sequentiendum quae senserim in praxi, concurrentibus duobus conditionibus. Prior est, ut n. ganti administrationem Sacramenti non detur pecunia cum intentione satisfaciendi ipsius voluntati prauae, quia non nisi accepto pretio vult administrare Sacramentum; sed cum intentione abducendi ipsum ab a prauitate, satisfaciendo per liberalem donationem inordinatam ipsius cupiditati habendi. Posterior conditio est, ut certa sit necessitas, cui nequeat alia ratione subueniri. Ideo vero prior non sufficit sola, quod ea non obstat quin largitio pecuniae facta ea ratione, speciem habeat simoniae: cum ad modum emptionis sit correlatiua receptioni, rationem venditionis habenti, ex intentione recipientis. Cum posteriore autem censeri potest sufficere: quia periculo diuinae irreuerentiae dubio (quale contingere in proposito casu, opinio nem vari. l. r. l. u. a ostendit) concurrente cum periculo certo aut valde probabili perditionis animae, sic confidendum est de bonitate Dei, qui vult omnes homines saluos fieri: quod non offendetur, si prius illud periculum permittatur ad obuiandum posteriori, quando nullum aliud remedium superpetit.

Esti autem ea res non caret difficultate, quam late eodem cap. Suarez persequitur, admitti tamen potest, tanquam ab auctoribus bonis approbata, & commendans Dei misericordiam in homines, multumque valens ad piorum solatium. Atque haec sufficiant ad intelligendam simoniae malitiam, cuiusque grauitatem valde abominabile: qua oppressus, si non exhorreat se in felle amaritudinis & obligatione iniquitatis esse, nec cor habere rectum coram Deo: deterior est mago illo, qui talia de se audiens, tremefactus dixit, Precamini vos pro me ad Dominum, ut nihil veniat super me horum quae dixistis.

CAPVT XH.

De penis que incurruntur per simoniam.

S Y M M A R I V M

- 170 Prima pena que per simoniam incurruntur est reatus poenae aeternae.
- 171 Explicatio difficultatis, An poena canonica incurratur per simoniam conuentionalem.
- 172 De poena suspensionis quod ea incurratur tantum per simoniam in ordine.
- 173 De excommunicatione in ne imposta ob simoniam commissam in ingre. sse religionis.
- 174 De a. i. imp. sit. ob commissam in ordine.
- 175 De re. r. r. ob commissam in ecclesiastico beneficio.
- 176 Collatio simoniae a ben. s. i. y. vel o. i. y. Ecclesiastici, est nulli: inducitque v. h. b. i. r. rem ad beneficium s. c. collatum.
- 177 Quomodo igno. an. i. non excuset in care.
- 178 Quomodo excuset contradictio promouendi, scientis simoniam in sua promotione committi.
- 179 Quia sit sciendum de eo qui ignorante promissa aut soluta est pecunia pro ipsius promotione s. p. e. auam pecuniam restituat, postea error de re factus.
- 180 Penam inuoluntatis actus, ob nullam a. i. am simoniam, quam commissam in beneficio vel officio Ecclesiastico incurruntur.
- 181 Sacramentorum administratio, professio in religione, venditio, alium, & aliarum similiarum rerum, non desunt valere ob simoniam in eis commissam.
- 182 Quia d. cendum sit de venditione officiorum Ecclesiasticorum.
- 183 Quia res pane constituta in 2. Extrauag. communi De simonia a. i. u. s. a. n. t. ad simoniam conuentionalem.
- 184 Quod non incurratur ob simoniam in beneficio, tantum postulatam.
- 185 De liberatione simoniaci a penis suspensionis & excommunicationis.
- 186 De liberatione a penis inualiditatis & inhabilitatis.
- 187 Tr. a. s. u. i. ad r. i. i. h. b. i. t. i. o. n. e. m. q. u. e. r. e. t. o. r. a. b. i. t. u. r.
- 188 Penam inuoluntatis a simoniacorum per iudicem imp. nenda.

HAS poenas persequuntur Syluest. in verbo Simonia quae sit. 19. Angelus & Rosella Simonia 6. & Nauarr. in Enchir. cap. 23. num. 111. versu, ad 15.

Prima est mors aeterna; quae, nisi inconsideratio vel paruitas materiae excuset, dignus est omnis simoniacus; cum simonia ex suo genere peccatum sit mortale, ex traditis in praecedenti cap. quae sit. vltima. Quam aduerte habere locum etiam in simonia ficta; tunc contingente, cum exterius rei temporalis pro spirituali, vel spiritualis pro temporalis sit promissio sine intentione implendi promissum, vel obligandi se ipsum: licet ea nomine tantum; non autem ratione, sit simonia; vt Suarez ostendit in eod. lib. 4. cap. 42. Et patet: quia simonia rationem habet contractus, deficientem alterutrius contrahentis consensu; vt patet ex matrimonio. Nihilominus tamen ex ratione quam habet tum mendacij perniciosi, tum scandalis, tum facile gij commissi in notabilem rei sacrae iniuriam, tum etiam iniuriam quae fraudulenter alteri suum detrahitur merito censetur esse malitiae mortalis.

Secunda poena est obligatio restituendi: quae quando & quomodo per simoniam incurratur, expositum est in fine libri 10. & crudite tractat Suarez in lib. 4. memorato num. 59. & 60. Antequam autem poenas ceteras referamus praemonendum est. Cum simonia possit esse vel mentalis, vel conuentionalis vel realis, vt declaratum est in praeced. cap. quae sit. consistere quidem eas non incurrunt per mentalem simoniam vt patet per illud quod habetur in cap. finali De simonia: sufficere delinquentibus in ea: vt per poenitentiam creatori satisfaciant: consistere pariter eas incurrunt per realem simoniam externam & omnem parte cōpletam. Sed difficultatem esse vtrum per simoniam conuentionalem (quae est simonia media inter duas illas memoratas) eadem poenas incurrantur: saltem si iam traditum sit temporale nondum

accepto